MURAT UYURKULAK

BAZUKA

Aşk, yalnızlık ve şiddete
dair hikâyeler

...etis

Murat Uyurkulak

BAZUKA

1972, Aydın doğumlu. İzmirli. İstanbul'da yaşıyor. Birinci kitabı *Tol: Bir İntikam Romanı* 2002'de (Metis, 6. basım), ikinci kitabı *Har: Bir Kıyamet Romanı* 2006'da (Metis, 3. basım) yayımlandı. Uyurkulak'ın yapıtları Almanca ve Fransızcaya çevrildi.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Edebiyat
BAZUKA
Murat Uyurkulak

© Murat Uyurkulak, 2011
© Metis Yayınları, 2011

İlk Basım: Nisan 2011
Üçüncü Basım: Haziran 2011

Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Resmi:
Mustafa Horasan, *Yolculuk*, 1993, detay

Kapak Tasarımı: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt:
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003

ISBN-13: 978-975-342-806-4

MURAT UYURKULAK

BAZUKA

Aşk, yalnızlık ve şiddete
dair hikâyeler

metis

İÇİNDEKİLER

Tutkular Kitaplığı
11

Kurtuluş On İki
19

Kuş Yuvası
27

Pembe
35

Aşk, Yalnızlık ve Bazuka
43

Şarap
51

Derviş
63

Kırmızı
75

Gülsüm
85

Değmez bu yangın yeri, avuç açmaya değmez...

William Shakespeare, Can Yücel

Tutkular Kitaplığı

ETTORE SCOLA'yı neden seviyorum? Tuhaf bir soru. Sinemadan döndük. Telesekreteri, radyoyu açtım. Sekreterde "Sayın Murat Davman. Bu kez bir reklamcı kaçırıldı. Merkezi aramanız rica olunur," vardı, radyoda ise kürdili hicazkâr.

Sarışın duştan önce mutlaka öper ve bir soru sorar. Öptü, sordu:

"Bu kaçıncı?"

"Beş."

"Ş" harfine müstehcen bir ilgi duyardı, ürperdi, suya gitti.

Neden Şakir veya Şaban değilim?

Merkezi aradım, ince sesli kalın gövdeli yardımcım teferruatı saydı:

"Orta halli bir dâhi. Pencere, boru, çikolata reklamları. İki gün önce işe diye çıkmış, dönmemiş. Karısı sinirli, metresiyle kaçtığından şüphe..."

Lafını bitirmesini beklemedim, kapattım, beyazların hikâyeleri sinirlerime iyi gelmez. Sanırım zekâmı bir tür ahlakla doldurup bozduğundan...

Defterimi çıkardım, kim bilir kaçıncı kez listeyi tetkik ettim. İlki büyük bir yayınevinin editörüydü. Yurtdışından dönüşte, havaalanından kaçırılmıştı. Hayatına karşılık bir teyp kasetine kaydedilen talep gayet basitti: Adı hiç duyulmamış bir şiir kitabı için ülkenin satkın gazetelerinden birinde tam sayfa ilan isteniyordu.

Editör oyunbaz bir şahıstı, ciddiye alan olmamış, cesedi bir iç şehrin nehrinde bulunmuştu.

İkincisi gazeteciydi. Kokteylin birinde "Pardon yahu," deyip çıkmış, onu bir daha gören olmamıştı. Talep e-postayla gelmişti. Adı daha da duyulmamış bir şiir kitabı için iki büyük gazetede iki gün ilan verilecekti. Bu kez ciddiye alınmış, ilanlar çıkmış, gazeteci bir sabah, kokteylin yapıldığı barın tuvaletinde ağlarken bulunmuştu.

Ben üçüncü vakada devreye girdim, teşkilatta alengirli işlerin çoğu eninde sonunda benim üzerime kalırdı. Üçüncü talebin konusu olan edebiyatçıyı merak ettim. Kaçırılan eleştirmenin hayatı karşılığı, ülkenin beş büyük gazetesinde kitabı için ilan verilmesi istenen genç romancı suskun biriydi. Medyanın çoktan keşfedip diline doladığı bir hikâyenin yeni yıldızı olarak, hayran olunası bir umursamazlıkla, annesini görmesi gerektiğini söyleyip Tunceli otobüsüne bindi ve gitti.

Geriye dönük çalışmaya karar verdim. İlk kitabın şairi telefonuma bile çıkmadı. Olay onu fazlasıyla sarsmış, adının böyle bir cinayetle anılmasına dayanamayıp evine kapanmıştı. İkincide kaçırılan gazeteciyle görüşmemiz "iki klozet arası inanın hiçbir şey hatırlamıyorum" cümlesiyle başladı ve bitti. Gazetecinin tuvalette ağlak ve sağ bulunduğu vakaya vesile olan şair ise şenlikli biriydi. Kaçırılma olayına dair zerre bilgisi yoktu, ama dolabında kanyağı boldu. İçtik, şiirler okuduk, sabah onun evinde baş ağrısıyla uyandım.

En çok gürültü koparan ise dördüncüsüydü. Bir yayınevinin, aynı zamanda milletvekili olan sahibiydi ve güpegündüz bürosundan buharlaşmıştı. Vekili kaçıran kişi veya kişiler, bu kez "ölü" bir talepte bulunmuştu. Büroya bırakılan notta, antika dergilerin sayfaları arasında unutulmuş merhum bir öykücünün ürünlerinin derlenmesi ve büyük çaplı bir reklam kampanyası eşliğinde yayımlanması isteniyordu. Milletvekili nüfuzlu biriydi, bütün yayın dünyası bu iş için seferber oldu, arşivlerin tozu atıldı ve kitap kısa sü-

rede hazırlanıp bilbordlarla tanıtıldı. Vekili bir otelin terasında, kıskıvrak bağlanmış halde bizzat ben buldum. Şakacı biriydi, ağzındaki bant çıkar çıkmaz neşeli bir Urfa türküsü söylemeye başladı. Ve o da hiçbir şey hatırlamıyordu.

•

Sabah nihavendle uyanıp merkeze yollandım. Saf yardımcımın ağzını açmasına fırsat vermeden dosyayı elinden kaptım, ofisime girdim. Kaçırılan reklamcının çalıştığı şirkete çekilen faksla şartlar bildirilmişti. Reha Mağden adlı birinin *Yazgıların Tableti* diye bir kitabı için muazzam bir tanıtım isteniyordu. Gazete ilanları ve bilbordlardan gayrı televizyonlar da vardı bu kez işin içinde. Dosyadan kitabı çıkardım, 100 sayfa kadardı, kapağındaki siyah-beyaz fotoğrafta canhıraş bir çığlık duruyordu. Okumaya başladım ve kayboldum.

Cin, dul ve esmer sekreterim, elinde sade kahveyle, "Hayrola Murat Bey? Sesiniz soluğunuz çıkmıyor, öldünüz sandım," deyip kahkahalarla içeri girdiğinde, gözlerim son hikâyenin son satırındaydı. "Müthiş bir kitap," diye düşünürken kaldırdım başımı ve sordum:

"Reha Mağden ismi sana da tanıdık geliyor mu?"

"Ayol yılların gazetecisi, bilinmez mi hiç?"

"Yazarlığı da varmış..."

"Bakın bunu bilmiyordum."

Her zamanki gibi oyalanıyordu içeride, saksıları gözden geçirdi, dosya rafını dağıtıp düzenledi. Belliydi, iltifat duymadan çıkmayacaktı.

"Orta halli bir iltifatla yetinebilir misin bugün?"

Güldü, başını salladı.

"Gözlerinizin hareli karası başımı döndürüyor Hale Hanım..."

"Oooo, bu beklediğimin de fevkinde," diye kıkırdayıp gitti.

Önümdeki yeşil dosyaya baktım, Hale Hanım'a kocasını ze-

hirlediğini bildiğimi söyleyeceğim, hep ertelediğim o meçhul sabahı, hasretle, bir kez daha hayal ettim, sabırsızlık ve sıkıntıyla iç geçirdim, güneş öğleni çoktan dürmüştü, işe koyulmak lazımdı...

•

Karaköy'ü hep sevmişimdir, okşar. Reha Mağden, şehir dışına çıkıp plazalaşmaya mecali olmayan, ama iddiası gani bir gazetede çalışıyordu. Kapıyı ciddiyetli bir güvenlik görevlisi açtı, dedektif oluşumdan hiç etkilenmeyip beni telefon kablolarına dolanmış bir sekretere yönlendirdi. Oyuncak bebekler gibi konuşan sekreter, dahiliden Reha Mağden'e ziyaretçisi olduğunu bildirdi ve yolu tarif etti. Upuzun bir koridorun iki tarafına serpiştirilmiş odalardan odalara telaşlı insanlar girip çıkıyordu. Koridorun sonundaki geniş salonun kapısında durup bir avuç çatapat misali neşe saçan şirin bir kıza Reha Mağden'i sordum. İleride, bir bilgisayar ekranının başında, elinde sigarasıyla dikilen adamı işaret etti.

Kır saçlı, orta boyluydu adam, yakışıklı sayılırdı. Güçlü kuvvetli görünümüne rağmen yorgun bir hali vardı. Yanma yaklaşıp elimi uzatırken yorgunluğunun sebebini anladım, içkiliydi.

Beni odasına davet etti. Aydınlık bir gülüş, kederli bir bakış, hırıltılı bir ses, devrilmeli bir yürüyüş... Böyleleri varlıklarıyla, daha ilk andan hayatı sorgulatır insana. Tedirgin olmuştum... Odaya girdik...

"Çay mı kahve mi?"

"Sizin içtiğinizden olsun."

"Benimki sizin için erken olmasın..."

"Olsun."

"Buyrun, sizi dinliyorum."

•

"...velhasıl bu kez seçilen kitap sizinki," şeklinde bitirdim hikâyeyi.

"Allah allah," deyip kahve-kanyağını yudumladı, yumruklarını şakaklarına bastırıp başını eğdi, düşünceli bir suskunluk takındı.

Gitmem gerektiği duygusuna kapılacaktım ki, içeri yüzünü kaplayan kıvırcık sakallardan genç mi ihtiyar mı olduğu anlaşılmayan biri girdi.

"Reha Abi, toplantı..."

"Siz başlayın, benim biraz işim var."

Sakallı bana göz ucuyla ters ters bakıp çıktı.

Bir yerden başlamalıydım:

"Reha Bey, bu sabah hikâyelerinizi okudum, çok etkilendiğimi söylemeliyim..."

Düşünceli hali, çapkın bir ilgiye doğru kayıverdi hemen. Tebessümle, devamına hazırlanarak teşekkür etti.

"Biraz iş" olarak muhabbete vaktim yoktu ne yazık ki, mevzuya girdim:

"Kaçırılan kişiyle herhangi bir tanışıklığınız var mıydı?"

"Hayır."

"Peki son zamanlarda hayatınızda farklı bir gelişme, dikkatinizi çeken bir olay oldu mu?"

"Hayır."

İşte cümle manayı yutan o beyaz saniye...

Lakin işim suskunluk kaldırmazdı:

"Siz hem bir gazeteci hem de bir polisiye yazarısınız..." diye başladım, fakat derhal kesildi sözüm:

"Polisiye yazarı değilim, *Yazgıların Tableti*'ni daha dikkatli okusaydınız görürdünüz..."

İşim sabra da mecburdu, kanyaktan çekip devam ettim: "... bir yazarsınız, doğrusu bu vakayla ilgili fikrinizi öğrenmek isterdim..."

Gözlerini teklifsizce yüzüme dikti. Aslında bu bakışa hakkı ve yetkisi olan bendim, durumda bir küstahlık seziyordum, ama sesimi çıkarmadım, bekledim.

Konuştu:

"Fikrimin işe yarayıp yaramayacağından emin değilim..."

"Neden yaramasın?"

"Suçlulara karşıdan bakmama mani bir hayatım oldu..."

Adamın kafası zehir gibi işliyordu, hikâyelerini boşuna sevmemiştim anlaşılan.

"İyi bir dedektifin en önemli hususiyeti de bu değil midir zaten?"

Kapının aniden açılmasıyla sorum havada asılı kaldı. Sarışın bir kadın girdi içeri, masada duran bir paket sigarayı alıp hiçbir şey söylemeden çıktı. Benim sarışınla benzerliği şaşırtıcıydı.

Reha Mağden bir süre kapanan kapının ardından dalıp gitti, neden sonra bir şeyler hatırlamış gibi silkinip konuştu:

"Haklısınız, öyledir. Fakat önce ben sizin ne düşündüğünüzü öğrenebilir miyim?"

İşlerin denetleyemediğim mecralara kaymasına müsaade edecek kadar iyi bir dedektif olmadığımı bilirdim, fakat adamdan hoşlanmıştım, mukabele ettim:

"Kıymeti bilinmemiş bir edebiyatçı olduğu kanaatindeyim... Kendisiyle benzerlik taşıdığını düşündüğü edebiyatçıların tanınmasını sağlamak niyetinde... Ve kim bilir belki günün birinde, karşımda aynı sizin gibi oturan kişi o olacak... Kendi kitapları için ön hazırlık yapıyor olabilir..."

Adeta azarlar gibi, yine kesti sözümü:

"Sayın Davman, iyi edebiyatçıların değeri er geç bilinir, bunun böyle olacağını da her iyi edebiyatçı bilir..."

Şaşkınlığımın yüzüme vurmasına engel olamadım sanırım. Devam etti:

"Bakın, size kendi fikrimi söyleyeyim: Asıl vahim ve acı olanı, değeri bilinmemiş okuyucuların durumudur..."

"Nasıl?"

"Edebiyatçının eseri kalır, okuyucu ise ölür... Okudukça zevkleriniz incelir, daha tuhaf, daha rafine kitaplara, yazarlara el atmaya başlarsınız, bu meşgale sırasında muhtemelen hayat gailesi bakımından dibe doğru kaymaktasınızdır... Okuduklarınızı, müstesna olduğunu düşündüğünüz satırları birilerine anlatmak istersiniz, zira şahsa mahsusun hazzı kısa sürer, ömrü uzun olan paylaşmaktır... Fakat ortalığı her zamanki gibi kaba saba kelimeler, düşük cümleler işgal etmiştir, o gürültüde kimse sizi duymaz... Okumak hem bir hayat başarısızlığının, ki unutmayın okumak mağlupların işidir, hem de derin bir yalnızlık hissinin sebebi olup çıkmıştır... Okuduğunuz onca kitabı, hayatınızı yatırdığınız o zorlu ve hassas meşgaleyi mezara götüreceğinizden korkmaya başlarsınız... Ve siz de bilirsiniz ki yalnız ölmek zordur, arkanızda mutlaka birkaç müttefik, birkaç şahit bırakmak istersiniz..."

Öylece kalakalmıştım. Uzatmadı:

"Şimdi müsaadenizle toplantıya yetişmem gerek..."

Kalktı, el sıkıştık, son bir soru sorabildim: "Reha Bey, *Aşk Tutkusu* filmini izlediniz mi?"

"İzledim. Ettore Scola'yı neden sevdiğimi hep sorarım kendime. Tuhaf biridir..." dedi ve beni rutubetli bir ruh hali içinde bırakıp gitti.

•

Tatil beni yorar ve yine çok yorgundum.

Sarışınla, Eski Foça'da bir otelin terasında kanyaklarımızı yudumluyorduk.

Reha Mağden ile yaptığım görüşmenin üzerinden yaklaşık bir ay geçmiş, vaka çözülmüştü.

"Yoksul bir kütüphane memurunun böyle zarif ve tutkulu bir plan yapabilmesi hayranlık uyandırıcı değil mi sence de?" dedi Sarışın, uzaklara bakarken.

Yavaşça başımı salladım. Tıka basa kitapla dolu sefil bekâr evinin kapısında karşıma çıkan kütüphanecinin hülyalı gülümsemesi gözümün önünden gitmek bilmiyordu.

Kelepçelenirken, "Sanırım çoğuyla tanıştınız. Kamil Karlıdağ'a, Seyyidhan Kömürcü'ye, Hüseyin Kıran'a, Ayhan Geçgin'e, Niyazi Zorlu'ya ve Reha Mağden'e selamlarımı söyleyin," demişti, gülüşünü hiç düşürmeden.

"Uğruna kaçırdıklarınızdan fazla isim saydınız, yanılıyor muyum?" diye sormuştum.

"Beni vakitsiz yakaladınız," diye yanıtlamış ve eklemişti: "Olsun, siz yine de söyleyin..."

Sarışın kanyakları tazeleyip geldi.

"Neden bana hiç söylemedin?"

"Neyi?"

"Bir göbek adın olduğunu."

"Nerden çıktı şimdi bu?"

"Sabah kimliğine baktım ilk kez. Demek siz aslında Murat Yusuf Davman'sınız..."

Cevap vermedim. Çok yorgundum. Kanyağımı dikip odaya yollandım. Su içtim. Yalnız uyudum.

—

Kurtuluş On İki

Reha Mağden'e...

MEHMET GÖKÇEPINAR aradığında on birinci duble rakımı içiyordum...

Sayarım, on biri geçmem, babam on ikinci dublesini doldururken ölmüş, annemin yalancısıyım...

Rakıyı dipliediğim gibi kalktım, Gülnur çözdüğü kare bulmacadan kaldırdı başını, mahzun mahzun baktı yüzüme... "Gitmem lazım," dedim, bir şey demedi...

Cumhuriyet Meyhanesi'nin önünden taksiye bindim:

"Kabataş lütfen."

Adalar iskelesinde otuz-kırk kişi toplanmıştı. Kitle, ikişerli üçerli gruplar halinde bağırıyor, küfrediyor, arada bir de bağırmayı kesip denize bakıyordu. İskele görevlisi saklandığı odadan çıkar çıkmaz sinirli grup bir anda genç adamın etrafını çevirdi.

Grubun başını, ada yolcularının hemen hepsinin aşina olduğu Çingene İrfan çekiyordu:

"Kardeşiiim, saat sekiz oldu, nerde vapur?"

"Çalışmayacak abi vapur."

"Niye?"

"Sis yüzünden abi."

"Ne sisi arkadaşım? Sis var da biz mi görmüyoruz? Baksana vapurlar vızır vızır işliyor."

"Abi duyum aldık, Yalova'dan geliyomuş hızla."

İki üç mırıltıya kulak verince işin aslını anladım. Bu adalı kitlenin kızgınlığı, vapurun çalışmamasından çok, önemsiz yolcu muamelesi görmekten kaynaklanıyordu. 19:45 seferinin iptal olduğuna dair ilk açıklama 19:55'te yapılmıştı. Çingene İrfan'la iskele görevlisinin hızla kavgaya yelken açan konuşmasına birkaç kişi daha karışınca görevli de sinirlenip kaptan edasına bürünmüş ve ortam daha da gerginleşmişti.

"Kardeşim biz sizin güvenliğinizi düşünüyoruz."

"Düşünme kardeşim bizim güvenliğimizi falan. Biz düşünürüz onu, sen bize şu sisi göstersene allahaşkına."

"Abi ben de emir kuluyum..."

Belli ki kulu Allah'tan, emri vahiyden daha mühim sayıyordu bizim millet.

Görevli böyle deyince ortalık bir süre sakinleşti. "Emir kulu" olmanın işe yaradığını gören görevli, sesini daha da inceltip boynunu da hafifçe yana kırarak, cümlenin kelimelerini "bul karayı al parayı" misali karıştırıvermeyi de ihmal etmeden, tekrarladı:

"Emir kuluyum ben de abi..."

Çingene İrfan kırık bir sesle girdi lafa tekrar:

"Tamam kardeşim emir kulusun da saat sekiz olmuş, insan şunu daha önce söylemez mi? Hem vapuru çalıştırmıyosunuz hem zamanımızdan çalıyosunuz..."

İrfan'ı bıraksan, asabiyetini ve sesini onarıp devam edecekti lafa.

"Bir dakika İrfan," deyip öne çıktım, görevlinin karşısına dikildim ve sakin sakin konuştum:

"Bakın beyefendi, benim işim çok acele, lütfen net bir şey söyleyiniz, çok önemli bir telefon aldım Mehmet Gökçepınar'dan..."

"Mehmet Gökçepınar" ismini duyan kalabalıktan bir hayret uğultusu yükseldi. Şöyle bir yan gözle baktım, heyecanını kabarttığım kalabalığa.

Biri usulca yanındakine fısıldadı:

"Mehmet Gökçepınar kim lan?"

"Sonuncu..."

"Nasıl yani sonuncu?"

"Sonuncu işte, yani hepimizden önceki..."

Görevli ne yapacağını bilemez halde ellerini ovuşturuyor, mütemadiyen gözlerini kırpıyordu. İmdadına içerideki odada çalan telefon yetişti ve koşar adımla fi tarihinden kalma telefona yöneldi. Ahali, sis gelmekten vazgeçer, vapur yolunda seyreder umuduyla kapının önünde birikti. Telefondaki ses ne diyordu bilinmez, ama görevlinin ağzından "tamam beyefendi, oldu efendim" kelimelerinden başkası çıkmıyordu. Ahizeyi yavaşça bıraktı yerine, kapıya doğru çevirdi yüzünü, gözleriyle beni aradı, buldu, gözlerini gözlerime dikti, rüyada gibi konuştu:

"Mehmet Gökçepınar aradı."

"Evet, ne dedi?"

"Ölmüş."

"Kim ölmüş?

"Mehmet Gökçepınar..."

Görevlinin son cümlesini duyar duymaz kalabalık adeta zincirlerinden boşandı. Elli metre ötedeki diğer iskeleye doğru delice bir koşu başladı. En önce Çingene İrfan daldı iskeleye ve turnikelerin yanındaki sürgülü demir kapıyı açtı. İrfan'ı ben takip ettim. Beni de Mele Şeyhmus, Mapavri Dursun, İncirli Sedat izledi... İskeledeki görevliler neye uğradıklarını şaşırarak birbirlerine baktılar bir süre. "Hoop noluyo" demeye kalmadan çoktan iskelenin içine girmiştik...

•

Mehmet Bey'in cenazesi görkemli oldu, onca yıllık uşağı sıfatıyla elbette bir el de ben attım tabutuna... Kimler yoktu ki cenazede... Daha doğrusu kimler vardı ki... Hepsi benim gibi hayaletti...

Gelen çelenklerin haddi hesabı vardı... Birinin üzerinde "Biz eskiden Beyoğlu'na smokinsiz çıkmazdık derneği" yazıyordu. Bir

başkasında, "Bizim mahallede bir Eleni Teyze vardı, pek güzel çörek yapardı birliği" imzası okunuyordu... Kan kırmızı karanfillerden müteşekkil bir çelenkte de "Kirkor Amca'ya ne oldu? sorusunu tehir kurulu" taziyelerini bildiriyordu...

Mehmet Bey'i musallaya koyup son duasına durduğumuz sırada, iriyarı, beyaz bereli bir genç caminin bahçesine girdi koşa koşa... "Az önce bi kapkaççı yakaladık, linç edicez, siz de buyrun," diye haykırdı...

Yakasında rozetler olan birkaç ihtiyar arzuyla yekindiyse de yerlerinden kıpırdamadılar... Derken yekinenlerden biri, yanındakine eğilip, "Bayılırım bu mevsimde adalara," diye fısıldadı...

Tam o sırada imam, "Merhumu nasıl bilirdiniz?" diye sordu...

Kalabalıktan, "Bilmezdik, yoktu öyle biri" homurtusu yükselirken midem bulandı, eğilip kustum...

Kalabalık bir beğeni uğultusuyla karşıladı bu hareketimi:

"Helal olsuuunnnn!"

Mehmet Bey'in her adada bir evi vardı, ama umumiyetle Burgaz'dakinde kalmayı tercih ederdi. O sebeple şahsi eşyaları da ekseriyetle bu evdeydi...

Cenaze haberine itibar etmeyen yurtdışındaki torunları, avukatın miras bölüşümü davetine derhal icabet etmişti.

Burgaz'daki iki katlı nadide evde, şimdi ince tarafından bir talan hüküm sürüyordu.

Amerika'daki torun, salondaki vitrini açmış, çeşit çeşit içki şişelerini tetkik ediyordu.

Bana dönüp, "Büyük peder boşuna içkiden ölmemiş, ha, öyle değil mi Sebastiyan!" dedi gülerek...

Başımı sallamakla yetindim. Kız torunlarından Fransa'daki, "Şaraplar da esaslıymış hani," diye dahil oldu konuşmaya...

Beriki aceleyle cevap verdi:

"Şaraplar sana, diğerleri bana o zaman..."

Köpekbalıkları misali gülüştüler...

Derken kapıda gözlüklü, küpeli, uzun saçlı bir adam belirdi.

Uşak olduğumu, kılığımdan anlamış olacak ki, bana doğru yaklaşıp selam verdi.

"Afedersiniz, çok münasebetsiz bir zamanda geldiğimi biliyorum, lakin Mehmet Bey dergimizin hazırladığı İstanbul hikâyeleri derlemesi için katkı sözü vermişti. Hele vefatının ardından, tabii hikâyeyi yazmışsa, çok daha manalı ve önemli hale geldi. Bir bakmamız mümkün mü acaba?"

Şaşırmıştım. Mehmet Bey gibi, binlerce sayfalık başarısız roman ve hikâye gayretleriyle altmış yıllık muhteşem bir edebiyat siciline sahip birinin katkıda bulunacağı derlemeyi merak ederdim doğrusu...

Çalışma odasına giden koridoru işaret ettim gözlüklüye.

Kapının kilidi her zamanki gibi inat etti, zar zor açabildim.

Girdik içeri.

Odadaki ağır anason kokusuna ben fazlasıyla alışıktım, lakin gözlüklü yüzünü buruşturmadan edemedi.

Hakikaten de masanın üzerinde, ekseri başarısız yazarlarınki gibi, gayet muntazam bir el yazısıyla yazılmış, yarısı tamamlanmış bir hikâye duruyordu.

Gözlüklü hikâyeye atlayacakken elimi kaldırıp durdurdum onu.

Önce ben bakmalıydım, zira ömrünün son dönemlerinde iyice bulanmıştı Mehmet Bey'in zihni. Ve serveti izahsız her aile gibi, bu ailenin de mazisindeki sırların bini bir paraydı...

Okumaya koyuldum:

"Sis geliyor demişlerdi. Bostancı'dan, belediyenin tuttuğu bir motorla adalılar yola çıkmıştı. Tabii şarkılar türküler, yer yer küfürler, fıkralar, eski anılar havalarda uçuşuyordu. Hepsinin elinde yada oturdukları ahşap koltuklarda içkisi hazırdı. Bu insanlar, adalı olduklarının farkına vardıklarından beri sevmiştir zaten içkiyi. Yoksa ne bu hayat ne bu yol çekilirdi içkileri olmasaydı. Sonradan adaya taşınanlar da mutlaka şimdi en yakın arkadaş olduğu insanlarla bu sayede tanışmıştı. Kimi Barba Yani'nin meyhanesinde, ki-

mi Değirmenburnu'nda mangal yaparken... Ama en çok da iş çıkışı akşam vapurlarında kurulurdu bu yeni arkadaşlıklar. Kabataş ya da Bostancı'dan vapura binip de yaz kış açıkta oturan bu insanlar, kendileri gibi gördüklerine uzatırlardı hemen bir bardak ya da şişe. Bir sonraki gün, ada vapurunda içmenin rahatlığını gören bu adalılar da içkileriyle gelirdi vapura. Ve yanlarında mutlaka fazladan getirdikleri plastik bardaklarla... Çünkü mutlaka bir ortak çıkardı muhabbete.

"İçki yüzünden vapurda hiç taşkınlıkları olmamıştı ufak tefek olaylar hariç. Eski vapurlar olsa, vapur çalışanları da katılırdı muhabbetlere. Bazen çay bardağı verirler, bazen de zulalarından çıkardıkları rakıyı paylaşırlardı. Zaman içinde o insanlar yavaş yavaş emekli edildiler ya da bir şekilde uzaklaştırıldılar vapurlardan. Şimdikilerin badem bıyıklarından belli oluyordu ne oldukları. Vapura siyah torbayla binenlere kötü kötü bakarlardı. Vapurdaki güvenlik görevlilerini doldururlardı alttan alta. Birkaç kere kavga da çıkmıştı güvenlikçilerle. Ama onlar da yılmıştı artık. Bırakmışlardı uğraşmayı.

"Gençler de bilirdi vapurda içmenin adabını. Babalarının, abilerinin yanında gide gele öğrenmişlerdi. İçerde pek içmezlerdi mesela. Ramazan aylarında içmeyenlerin canı çekmesin, onlara kokmasın diye rakı içmezlerdi ayrıca. Bira şişelerini ortalıkta bırakmaz, mutlaka çöpe atarlardı... Babalarıyla aynı ortamda içebilenlerin keyfine doyum olmazdı bir de. Hem bazı arkadaşları hem de bazı babalar özenirdi bu tür baba oğul ilişkilerine...

"İşte bu sözde sisli havada adaya giden motorda da böyle insanlar vardı. Motor Kınalı'dan başlamıştı siszedeleri dağıtmaya. Burgaz, Heybeli derken geriye kalan 10-12 kişiyi de Büyükada'ya bırakıp Bostancı'ya dönmüştü. Saat ona geliyordu. Herkes adasındaydı artık..."

Mesele yoktu, yine kötü cümlelerle yazılmış, kalitesiz bir hikâyeydi işte...

Lakin onca yaşına rağmen, camları şişe dibinden farksız göz-

lüğüyle görüp, ağır işiten kulaklarıyla duyabildiklerine, velhasıl bunca gözlem kuvvetine hayret etmekten de alamamıştım kendimi... Kendisi bir kez olsun bahsetmese de, Teşkilat-ı Mahsusa'dan olduğu bilinirdi Mehmet Bey'in, yani hayret edilecek bir şey yoktu aslında ortada, işi buydu adamın...

Kâğıdı gözlüklüye uzattım... Sabırsızlıkla kaptı elimden, yüzünde şehvetli bir gülüş belirdi, gayrı ihtiyari bir neşe kıkırtısı yükseldi boğazından...

Sordum:

"Kaç hikâye olacak derlemede?"

Soruma şaşırdı, ciddileşti:

"On bir."

Yine sordum:

"Niye on iki değil?"

Yüzü karardı, kekeledi:

"Şey, bil, bil-mem..."

Elimle çalışma odasının kapısını gösterdim nazikçe...

Toparlandı, sırıttı, kapıya yöneldi...

Giriş kapısından uğurlarken son kez açtım ağzımı:

"Kalsaydınız. Sofra kurulmak üzere. Ciğer kebapla dalak sote yaptık..."

Duraksadı, bir tereddüt gölgesi gelip geçti yüzünden...

Son kez değilmiş meğer, ısrar ettim:

"Pabucu delik topik de var, tatlı mahiyetinde..."

Çabuk çabuk iki yana salladı başını:

"Çok teşekkür ederim... Birini linç etmişler şuralarda... İki dakkada onun da haberini attırıverip plazaya dönmem lazım!"

Bir şey söylemeden kapattım kapıyı.

Torunlar şarap ve viski refakatinde Galatasaray maçını seyre dalmışlardı.

Mutfağa gittim, masaya oturdum, beyaz peynir ve kavun dilimledim, rakımı doldurdum.

On birinci dublede mesaj geldi cep telefonuma:

"Ölmedim, payidarım. Heybeli'de, eski manastırın ordayım. Çabuk gel..."

Yavaşça kalktım yerimden, ahşap dolaptan ispirtoyu çıkardım, masaya koydum, önce rakımı bitirdim, sonra kavun ve peyniri, ispirtoyu masaya döktüm, kibriti çaktım...

Vapurdayken bir yandan Burgaz'ın kıyısındaki evin alevlerini izledim, bir yandan da tuşlara ağır ağır dokunup mesaj yazdım.

Karaköy İskelesi'nde Gülnur karşıladı beni.

Sisli gözlerinden öptüm.

Sordu:

"Soldan sağa dört harfli: Kurtuluş..."

"Reha," diyecektim, demedim...

—

Kuş Yuvası

İSTANBUL'DAKİ Taksim Meydanı hayattır. Türkiye'nin neşeli, kederli, cani balinasıdır. Ağzından su, sırtından kan, kıçından rakı fışkırtır. Her daim taksilerin kuşatmasındadır ve taksiciler meydanı ağızlarındaki okkalı sigaralarla süzerlerken ekmek, memleket ve meşk hayalleri kurarlar...

Tahir onlardan biriydi. O da ekmek ve aşk peşindeydi, o da özlüyordu memleketini çok. Ama bir farkı vardı meslektaşlarından. Tahir erkek değildi. Tahir erkeğe benziyordu adamakıllı; sert bir görünüşü vardı, saçları kısacıktı, kasketi kabadayıca yana eğikti, elinde otuz üçlük tespih, ağzında her daim sigara ve küfür vardı. Her şey tamam gibiydi yani. Ama tamam değildi, zira Tahir'in önünde okkalı bir aleti yoktu...

Üç yıl önce, hamamböcekleri ve farelerin cirit attığı bir fırında, temiz yüzünden, dürüstlüğünden ve toplama-çıkarma yapabilmesinden dolayı hamurculuktan alınıp kasaya konmuştu. Memnundu halinden, çünkü işçilerle aynı yerde, kabarık göğüsleriyle kabarık olmayan önünü fark ettirmeden giyinip soyunma derdinden kurtulmuştu. Hangi pantolon-gömlekle işe geliyorsa, aynısıyla evine dönebiliyordu artık.

İzah etmesi gereken tek mesele, her zaman olduğu gibi, sarı ayva tüyleriyle kaplı suratıydı. "Köseyim," diyordu, yirmi beş yaşı-

na basıp da niye o kadar "temiz pak yüzlü" olduğunu soranlara. Erkekte surat kılsızlığını bir türlü içine sindiremeyen ve taştan pos bıyık, mermerden peygamber sakalı çıkarmaya kadir kocakarı ilaçları önermeye girişen bazı "yiğitseverleri", "Hepsini denedim, olmadı," diyerek başından savıyordu.

Zaten bir müddet sonra herkes alıştı Köse Tahir'e. Fırının tezgâhında para alıp üst veren "nur yüzlü" delikanlıydı o. Bilardoyu sıkı oynuyor, milli maç zaferlerinde sokaklara dökülüp en önde bayrak sallıyor, iki sokak aşağıdaki birahanede karı kız muhabbeti yapan akranlarını sessiz, lakin bu işten anladığını belli eden olgun ve alaycı gülümsemelerle dinlemeyi ihmal etmiyordu...

Türkiye'de fırın demek, muhitin yediden yetmişe tüm fertlerinin mutlaka kapısından girdiği bir tür mabet demektir. Türkiye'de insanların çoğu camiye gider, ama daha da çoğu ekmekle doyar. Tahir'in çalıştığı fırın da bu nedenle mahalle imamını kıskandıracak kadar revaçta bir yerdi. Her gün alaca ve ayaz sabah vakitlerinden, güneşin "hoşça kal" diyerek el salladığı gri akşam vakitlerine kadar, her çeşit insan Tahir'le en az bir kez yüz yüze gelirdi.

Göz göze gelenler de oluyordu haliyle. Tahir tezgâhın arkasında geçirdiği on saat boyunca, o gözleri umursamazlıkla karşılamaya dikkat ediyor, oğlansever ağabey ve amcalarla hayatı magazin sayfalarındaki tüyleri özenle alınmış meşhurlardan bilen genç kızların baygın bakışlarıyla tezgâhın üzerine döşediği arzu mayınları arasında, cambaz misali dans etmeye çalışıyordu...

Halbuki kimseye muhtaç olmadan karnını doyurmaktan, mesaisi bitip de gecenin hükmü hayata dadandığında tek göz evine çekilmekten ve uzun uzun kendisini düşünmekten başka hiçbir şey istemiyordu Tahir.

Düşünmek düşünmek düşünmek, düşündükçe anlamak istiyordu:

Köyün kırlıklarında niye güzel kokulu lezzetli otlar yetiştiği-

ni, o otları toplamaya neden anne-babaların değil de küçük kızların gönderildiğini anlamak istiyordu. Ot toplayan küçük kızların neden otların yanında açan rengârenk çiçeklere dalıp gittiğini, otların yanında biten rengârenk çiçeklere dalıp giden küçük kızların yanında neden kocaman adamların bittiğini... Küçük kızların elinden tutan büyük adamların gözlerinin neden kuytu yerler arandığını, o otların bol bulunduğu kırlıklarda neden kuytu yerlerin de bol bulunduğunu... O kuytu yerlerde gizli toz toprağın küçük kızların giysilerini nasıl olup da kirlettiğini, kirli giysilerin sıyrılıp hoyratça açılan bacakların arasında nasıl öylesine kıyıcı bir acının hissedilebildiğini...

Tahir adamların yüzlerinde korku, kokularında kusma arzusu, seslerinde tehlike hissede hissede kendisinin de nasıl bir adama dönüşebildiğini, adama dönüştükten sonra evinden, köyünden, memleketinden kaçma cesaretini nasıl bulabildiğini de soruyordu kendine. Ve onca badirenin ardından vardığı bu tek göz evde, cılız ve beyaz gövdesine dokunurken kendisini nasıl algıladığını anlamak istiyordu...

Kimdi o? Erkek miydi kadın mıydı? Sözgelimi genç bir kızın kolunda minicik, şirin, yavruağzı bir çanta gördüğünde neden cıvıltıyla gülüvermek istiyordu da, mahallenin kolpalarından biri belinden çıkardığı sustalıyı gözünün önünde gururla şaka şuka sallarken niye heyecan ve zevkten boğulacak gibi oluyordu?

Ekmek sarılan gazetelerin birinde gördüğü afet misali mankene sırtında ürpermelerle dalıp giderken, nasıl olup da hemen yanındaki haberde pazu gösteren aygıra hazla kabaran tükürük bezlerini kontrol edemeden, ağzı aralık bakabiliyordu?

Nasıl olup da evinde ağır ağır kazak örerken izlediği maçta "bizimkiler" gol attığında aniden şişleri fırlatıp en "kalın" tezahüratları saydırabiliyordu? Fırıncı ustasının elindeki ince uzun kürek nasıl olup da ona hem bir arzu hem bir korku nesnesi gibi görünebiliyordu?

İşte sonra bütün bu sorulardan, o dayanılmaz anlama isteğinden, cinsiyet köprüsünün bir o yakasına bir bu yakasına koşup durmaktan yorgun düşüp uyuyakalıyordu Tahir. Ertesi gün en azından aynı somunlara, aynı liralara, aynı bakışlara yuvarlanacak olmanın rahatlığıyla...

•

Tahir'in tereddüdünü, öyle olmakla böyle olmak arasındaki gelgitlerini, adeta Doğu ile Batı arasında ılımlı bir köprü olmak misali sergilediği gayretleri elbette ki aşk sona erdirecekti. Her tür acının hem başlangıcı hem bitişi aşktan değil midir zaten? Aşk değil midir, nihai ismimizi koyup bizi kendimize hamile bırakan, kendi kendimizi doğurmamızı sağlayan ve ortaya çıkan bebeği önce mucize sonra hilkati garip, veya tam tersi kılan?

Funda fırına girdiği gün, âlemleri rahmetten usandıracak kadar şevkle yağıyordu yağmur. Tahir Funda'ya ilk baktığında, başına yapışmış sırılsıklam başörtüsünün altında bir çift yeşil göz gördü önce. Öyle dalgalı gözlerdi ki bunlar, adeta bütün o yağmur damlaları daha denize varmadan önce minik bir havuzda oynaşmakta karar kılmış, dinlenmek için mola verip Funda'nın gözlerine birikmişti. Dünyanın bütün denizleri, ovaları ve dahi dağları o gözlerde kederli, ama vaatkâr bir özet halinde duruyordu.

Tahir sırtında bir ürperme, kasıklarında bir kamaşma, gözlerinin altında bir karıncalanma hissetti Funda'ya bakarken. Funda da Tahir'i, ondan yüzlerce ekmek satın alıp o âna dek bir kez olsun bakılmamış olmanın çapkın sitemiyle süzdü.

Hiç konuşmadılar, sadece birbirlerine baktılar, dışarıdaki yağmurun bin perdeden duyulan sesi tekinsiz bir şenliğe dönüşmekteydi ve fırın ustası tuvaletten dönüp küreği gürültüyle kavramasa belki sonsuza dek öylece durup birbirlerine bakacaklardı...

"İki ekmek," dedi Funda, iki ne güzel bir sayıydı. "Bir lira," dedi Tahir, bir ne güzel bir sayıydı. Beş lira uzattı Funda, lira ne

güzel bir paraydı. Kasadaki hazneleri karıştıra karıştıra dört lira bulup uzattı Tahir, kasa ne güzel bir aygıttı. "Teşekkür ederim," dedi Funda, teşekkür ne güzel bir kelimeydi. "Rica ederim," dedi Tahir, etmek ne güzel bir fiildi...

İlk buluşmaları, haliyle Tahir'in mahalle hudutlarının birkaç sokak dışındaki tek göz evinde gerçekleşti. Sabahın körüydü. Tahir fırına hasta olduğunu söylemişti, Funda ise annesine açıköğretim lisesi sınavlarına gireceğini. Tahir yalan söylemişti, Funda ise doğru. O yüzden Tahir sadece bir günlük yevmiye, Funda ise lise diplomasını kaybetti...

Tek odada, odadaki tek yatakta yan yana oturur oturmaz, Funda başındaki örtüyü sıyırıp kirden siyaha çalan halının üzerine fırlatıverdi. Tahir Funda'nın başörtüsünü bu kadar çabuk çıkarmasına şaşırmış, hatta biraz da içerlemişti. 12 yıl önce o da başörtülüydü ne de olsa ve o kadar çabuk çıkarılmaması gereken bir şey olduğunu hatırlıyordu...

Lakin Tahir'in asıl tedirginliğiyle kıyaslandığında, kirli halıya pike yapan bir parça ipekli kumaşın zerre önemi olamazdı. "Üstümü çıkarırım sadece, ama sen altını da çıkarabilirsin istersen," deyiverdi Funda, Tahir'in endişesini tavana vurdurmak istercesine. Tahir Funda'nın dediklerini işitir işitmez, daha "istersen" kelimesini duyar duymaz, işte o saniyede, tam o anda, hayatının en riskli kararını verdi ve pantolonunun kemerini çözüp altında ne varsa bir çırpıda sıyırarak kendisini anlatmaya yeltendi...

Funda ürktü önce, bu aceleyi fazla kaba buldu, bir soğukluk zerk oldu içine, değme mankende bulunmayacak taştan memelerini ilk kez açmaya karar bozmasına vesile olan bu süt gibi güzel oğlanın zavallı iştahına küsüverdi ve gitmek üzere çantasına uzandı. Ama Tahir de uzanıp Funda'nın elini yavaşça tuttu ve orasına götürdü...

Funda'nın parmaklarının tanık olduğu boşluk, ikisine bir yıla mal oldu. Funda'nın gözyaşları eşliğinde tek göz evi terk ettiği sabahtan sonra, birbirlerinden ayrı, her zamanki sıkıcı ve zor hayatlarını yaşadılar...

Lakin o sabahtan tam bir yıl sonra Funda, kendisini istemeye gelenlerle annesi-babası-ağabeyinden oluşan güruha, tükürükle köpürttüğü orta kahveleri ikram edip soğukkanlı bir katil gibi iki-üç parça eşyasını küçük bir çantaya tıktı ve gizlice kapıdan süzüldü...

Artık köyündeki acı otlar yerine Funda'nın hayaliyle gecelerini geçiren Tahir, kapı zilinin acı acı çalınmasıyla yatağından fırladı ve kapıyı açıp Funda'yı karşısında görünce olduğu yere çöktü, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Funda da başladı hıçkırmaya. Ağlaya ağlaya birbirlerine sarıldılar, yatağa nasıl vardıklarını, nasıl soyunduklarını, birbirlerine nasıl dokunduklarını fark etmediler bile. Sabah gözlerini açtıklarında, kuşlar pencere camlarını kırıp eve girmiş, kasıklarına konmuş, orada cıvıldıyorlardı...

•

Türkiye'de kasıklarında kuş ötenler, ancak zengin iseler kabul görürler. Yoksulların kasıkları kuşlara yasaktır, yoksul kasıklar ancak kasvetle kekeleyebilirler. Bunu her buralı genç gibi gayet iyi bilen Tahir ve Funda, kasıklarındaki kuşları kovalayıp ertesi gün tek göz evi terk ettiler. Tahir fırına, Funda ailesinin evine uğramadı bir daha. Çok uzak bir semtte başka bir tek göz bulup hayatla ve birbirleriyle boğuşmaya koyuldular...

Funda öyle güzel yemek yapıyordu ki, yiyenin başı dönüyordu. Kaşığı elinden bırakamıyordu Funda'nın yemeklerini yiyen kişi, ağzına sokup çıkardıktan sonra boş kalan çatala üzüntüyle bakı-

yor, bıçağın o sanat eseri börekleri acımasızca kesebilmesine şaşırıyordu. Funda o kadar güzel yemek yapınca, dolmaları art arda yutan Tahir'in güzel tüysüz oğlan suratı bir tür apak düğün davulu-na benzemeye başlamıştı elbet. Takside gececi şoförlüğe başlayan Tahir, mesai bitsin de eve gideyim diye dakikaları sayıyordu. Bayılıyordu Tahir sabaha karşı taksinin anahtarını devredip eve yollanmaya. Çünkü evde onu hem Funda'nın pamuk memeleri hem Funda'nın sumak dolmaları bekliyordu. Lakin daha iki-üç dolmayı gövdeye indirmişken gözlerine sanki kepenk iniyordu Tahir'in. Funda'nın pamuk memeleri sinirle inip kalkarken, Tahir çoktan yellene yellene rüya görmeye başlamış oluyordu. Derken günün birinde Funda, dolma tenceresini Tahir'in kafasına geçirip, ne zamandır dokunulmamaktan örümcek ağı bağlamış tüneğini gösteriverdi...

•

Taksim'de bir taksiye el ettim.

Durdu.

Baktım, temiz yüzlü, tıknaz bir adam oturuyor şoför koltuğunda.

Bindim, "Şişli," dedim.

Atatürk Kültür Merkezi'nin önünden geçerken, "Sigara içebilir miyim?" diye sordum.

Şoför, "Tabii abicim, hatta varsa bana da ver," dedi, kalıbına hiç uymayan ince bir sesle.

Severim böylelerini, paketi çıkarıp ikram ettim, aldı, yaktı, ben de yaktım bir tane.

Tam Harbiye'ye dönerken, sigarasından derin bir nefes alıp, "Abicim, sen anlayışlı birine benziyorsun, senden bir ricam olsa..." dedi.

Şaşırdım.

Ne gereği varsa anlayışlı mizacım başkalarının da malumu ol-

duğundan, gayri ihtiyari başımı salladım.

On beş dakika sonra, Taksim Meydanı'na bakan Devlet Tiyatroları binasının üstündeki Seks Shop'tan çıktım.

Kırmızı ambalaj kâğıdına sarılı belden bağlamalı plastik kamışı taksinin penceresinden Tahir'e uzatıp arka koltuğa attım kendimi.

Yolda hiç konuşmadık.

Şişli'ye vardık.

Para çıkardım, almadı.

Israr ettim.

Aldırmadı.

Yüzünde tuhaf bir gülümseme hasıl oldu.

"Senin gibi anlayışlı insanlara söylüyorum, söyleyince rahatlıyorum abi," dedi.

"Neyi?" diye sordum.

"Ben kadınım abi," diye yanıtladı.

Bir anlığına bakışıp salak salak gülümsedik.

Ben apartmanın kapısına yöneldim, o yola düzüldü.

Ben ona Tahir ismini verdim, o bana bu hikâyeyi verdi.

—

Pembe

CEZAEVİMİZİN sigortası, garip gurebanın babası, kötülerin hasmı, iyilerin dostu, çok saygıdeğer Müdürüm...

Benim hayatımı pembe renk yaktı.

Pembe sebebiyle tahrip oldum, pembe yüzünden kader mahkûmu oldum...

Ben ne zaman pembe görsem kötü olurum, bir acayip olurum, hatta bazen öyle olurum ki gözüm kararır, başka bir âleme geçerim, o âlemde kendimi kaybederim, adeta deliririm...

Maruzatıma geçmeden önce ben bir anlatayım, siz dinleyin, ona göre kararınızı verin.

Ben bir gözümü pembeye verdim...

Anneannem huysuz ve yalnız bir ihtiyardı. Çocuklarını, gelinlerini, damatlarını her nedense hiç sevmezdi, onları ne zaman görse küfrü basardı. Onun için şu dünyada varsa yoksa torunlarıydı. İki sokak aşağıda, sessiz sedasız yaşadığı evinde biz torunlarına leziz börekler, pastalar, yemekler yapar, gözleri had safhada bozuk olmasına rağmen envai çeşit kazak, eldiven, atkı, çorap örerdi...

Kış mevsiminin yaklaştığı, sandıklardan naftalin kokulu kışlıkların ufak ufak çıkarıldığı bir vakit, bana da kazak öreceği tutmuş meğer. Bir akşam amcaoğlumla haber gönderdi, gelsin kazağını alsın diye. Gittim. Kazağı özenle giydirdi, nasırlı buruşuk el-

leriyle yanağımı okşayıp, "Kırmızılar da pek yakışırmış kuzuma... Hadi bakalım güle güle giy," dedi nadir gülüşüyle. Üzerimdeki kazağa göz gezdirince bir terslik olduğunu sezdim, ama henüz renkleri tam ayırt edemeyecek kadar küçüktüm. Anneannemin o zar zor gören gözleriyle manifaturacıya gidip kırmızı diye pembe yün aldığını nereden bilecektim?

Neyse efendim, uzatmayayım, ben sırtımda kazak, hoplaya zıplaya eve vardım. Kapıyı çaldım, babam açtı ve kazağı görmesiyle, "Ulan bu ne, şorolo mu olacaksın başımıza?" diye çakması bir oldu. Kafamı kapının kenarına çarptım, bayılmışım. Ertesi gün açtığım gözlerimden biri yüzde 80 az görüyordu...

Müdürüm, pembe benden bir gözümü işte böyle aldı...

Ben en sevdiğim arkadaşımı da pembeye feda ettim...

Aynı mahalledendik, ilkokul birden itibaren hep aynı sınıflarda okumuş, aynı sıralarda oturmuştuk, yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi. Birlikte nice badireler atlatmış, ne acayip maceralar yaşamış, kimlere kimlere posta koymuştuk, öyle sıkı bir dostluktu ki dünyada eşi yoktur...

Arkadaşımın belki de tek kusuru, aşırı dalgın olmasıydı. Dağınıktı, dikkatsizdi, leyla gibiydi. Gün olur kravatını takmayı unutur, gün olur defter kitabını olmadık bir yerde bırakır, gün olur bir ayağına beyaz bir ayağına siyah çorap giyip gelirdi...

Lisedeydik. Babam bir gözüme kastetmenin vicdan azabıyla beni müteakip yıllarda epeyce şımartmış olduğundan havalı, çalımlı, kabadayı bir tip olup çıkmıştım, okul ahalisinden her daim korkuyla karışık bir saygı görürdüm. İşte günün birinde, koridorda bir kahkaha tufanı patlayınca, ağır ağır yerimden kalkıp bensiz ne makara döndüğünü anlamak için sınıftan çıktım. Bir baktım ki ne göreyim! Bir grup yeniyetme piç sıra arkadaşımı, can ciğerimi, kardeşten ötemi ortalarına almış, ite kaka dalga geçiyorlardı. "Höst ulan şerefsizler!" diye ünleyip hışımla kalabalığa dalmamla esas

mevzuyla burun buruna gelmem bir oldu. Arkadaşımın pantolonunun fermuarı açıktı ve aradan pembe, evet, pespembe bir iç çamaşırı acayip bir hayvan cinsi gibi sarkmaktaydı...

Neye uğradığımı, ne yapacağımı, ne diyeceğimi şaşırdım, gerzek gibi öylece kalakaldım. Arkadaşım, "Valla sabah uyku sersemliğiyle... Çamaşır sepetine elimi atınca... Valla dalgınlıkla..." şeklinde sayıklarken, benim aklımda binbir çeşit uğultulu düşünce resmi geçit yapıyordu. Bu manzara karşısında, müsebbibini müdafaada ısrar, itibarı sıfırlamak, karizmayı derinden çizdirmek manasına gelirdi. Ama diğer yandan o benim en yakın dostumdu, kankamdı, bir nevi her şeyimdi. Öyle aptal aptal dikilemezdim, alaycı laflar benim kıyılarıma da vurmaya başlamıştı, bu koşullarda adımızın çıkması işten bile değildi, acilen bir karar vermem lazımdı.

Ve kararımı verdim, etraftaki gürültücü piçlerin on katı alaycı bir kahkaha eşliğinde, göğsünden itip kıç üstü oturtuverdim kaç yıllık dostumu, "Salak herif!" diye çemkirmeyi de ihmal etmedim.

Ertesi gün sınıfa gelmedi, kaydını başka okula aldırdı, bir daha da yüzüme bakmadı.

Müdürüm, işte gör pembe bana neler yaptı...

Bu kadarla kalmadı elbet, o melun renk benden sevdiğim kadını da aldı...

İlk görüşte âşık olmuştum ona, çok güzeldi, çok iyiydi, melek gibiydi. İlk başlarda kaba buldu beni, mizacıma alışamadı, ama yılmadım, azmettim, yeri geldi türlü türlü soytarılıklar yapıp sevdirdim kendimi.

Mutluyduk, birlikte yaşıyorduk, evlilik planları yapıyorduk, ta ki benim için hazırladığı sürpriz yaşgünü partisine kadar.

Salonun, en az on kişinin "İyi ki doğdun!" çığlıkları eşliğinde aniden açılan ışıklarıyla kamaşan gözlerimi masaya çevirip üzerindekileri gördüğümde, dehşetten nefesim kesildi. Kalp şeklindeki pasta pembeydi, katlanıp tabakların yanına konmuş peçeteler

pembeydi, yahu rakı kadehlerinin yanındaki su bardakları bile pembeydi...

Bardakları gösterip, "Bunlar ne?" diye tısladım kobra misali.

"Yeni aldım, beğendin mi aşkım?" dedi aşkım tatlı gülüşüyle.

"Peçeteler de pembe..." diye tısladım bu kez.

"Ne şirin değil mi?" dedi güzelim, su gibi şıkırdayan sesiyle.

"Pasta niye pembe?"

"Hafif olsun dedim, frambuazlı aldım... Pastacı da kalp şeklinde olanını tavsiye etti, doğuda kalp çakrasının rengi pembedir dedi..."

"O pastacıya da sana da bir çakarım bir de yer çakar!"

O son cümleyi, onca insanın karşısında, bir tanemin güzel gözlerine baka baka nasıl söyleyebildim ben de bilmiyorum. Başım dönmeye, az gören gözüm ağrımaya, kalbim saniyesinde utançla sızlamaya başlamıştı. Sevgilim gözyaşları içinde salonu terk ederken, bitmiş bir adam olarak olduğum yere çöktüm...

Pembeyle lanetlenmiş hayatımın bu faslı da böyle işte Müdürüm...

Pembe yüzünden yoksul kaldım diye başlasam, çüş artık dersiniz belki Müdürüm...

Ama korkarım ki öyle başlayacağım, zira zengin olamamamın sebebi pembe renktir.

Sevgilim beni terk ettikten sonra iyisi mi askere gideyim, tecil ettirmeyeyim artık şu vazifeyi, hem belki kışlada kendime gelirim dedim. Dediğimi yaptım, muayene sırasında "Senin şu gözünde sorun mu var?" diye soran doktoru "Yok komutanım!" diye cevapladım ve daha ilk günden ne kadar isabetli bir karar verdiğimi anladım. Zira etrafta pembenin p'si yoktu, her yer, her şey, herkes ya gri ya hâkiydi. İyice bir toparladım kafamı, ferahladım, rahatladım...

Benden iki-üç yaş küçük bir çocukla badi olmuştuk bölükte, cin gibiydi, tam müteşebbisti, kafasına koymuştu, şöyle sıkı bir iş çevirip zengin olacaktı. Bir müddet sonra bana da açtı planlarını:

Tekel bayiinden döner ekmek büfesine, fason trikodan yedek parçaya, kreşten huzurevine dek tonla fikir dolaşıyordu aklında. Bunları konuşmak iyi geliyordu ikimize, hem bedavadan heyecanlanıyor, hem de vaktin nasıl geçtiğini anlamıyorduk...

Bir gün yine müstakbel teşebbüslerini sıralarken, "Dur dur!" diye atıldım.

"Bir daha söyle bakayım şunu..."

"Kavala kurabiyesi..."

Bu kurabiyenin methini, mübadil olan babaannemden çok duymuştum. Çocukken damağında kalan o tadı anlata anlata bitiremez, bazen sağdan soldan bulduğu tariflerle bir heves yapmaya kalkar, ama asla beğenmez, aynı tadı bulamadığını söylerdi.

Babaannemin hikâyesini anlatınca badim iyice coştu.

"Tabii ya, o kadar meşhur kurabiye, hiçbir yerde görmedim pakette satıldığını, şöyle esaslı bir tarif bulacaksın, güzel de ambalajlayacaksın..." diye saydırmaya koyuldu.

Diğer fikirleri eleyip kurabiye üzerinde yoğunlaşmıştık artık. Kâğıt üzerinde de olsa işi iyice ilerletmiş, fabrikayı çoktan kurmuş, dağıtım ağını bile en ince teferruatına kadar planlamıştık. Derken günün birinde, fikre fikir, pişmiş aşa su katacağı tuttu badimin:

"Aslında var ya, sadece beyaz değil, renk renk yapacaksın bu kurabiyeyi... Sarı, mavi, yeşil, pembe..."

Son rengi duyunca irkildim.

"Orada dur, pembe olmaz!" diye müdahale ettim derhal.

"Ticarette taassup olmaz be abicim, evrensel düşüneceksin..." dedi gülerek.

Benimse hiç gülesim yoktu, lüzumsuz bir sertlikle karşılık verdim:

"Olmaz dedim o kadar, pembe olmaz..."

Şaşkın şaşkın baktı suratıma, sanırım o zaman bende bir gariplik olduğunu sezdi ve hiçbir şey demeden kalkıp gitti. Bir daha da açmadı iş bahsini.

İşte Müdürüm o çocuk şimdi bir kurabiye milyoneri...

Ve herhalde artık tahmin edebileceğiniz gibi Müdürüm, içeriye de pembe düşürdü beni.

Müsaadenizle onu da kısaca anlatayım...

Bir yılbaşı gecesi bir grup arkadaş, Taksim Meydanı'ndaki mahşeri kalabalığın ortasında, kutlama halindeydik. Kafalarımız iyiydi, birkaçımızın hepten iyiydi, onlara yapmayın etmeyin dedikse de dinletemedik, etraftaki bacılara, kızlara, kadınlara laf atmaya koyuldular.

Gemi azıya alınca bunlar, birkaç kadın yüksek sesle münakaşa etmeye başladı. Derken bir baktık ki, ufak tefek bir adam dibimize yanaşmış, "Ahlaksızlar, öküzler, hayvanlar!" diye bas bas bağırıyor. Bana kalsa hiç oralı olmazdım, hatta belki o bücüre arka bile çıkardım, zira kabahat bizimkilerdeydi. Ama gel gör ki adamın paltosunun açık üst düğmelerinin ardından pembe bir kazak sanki üzerime üzerime geliyordu. O cıyak cıyak bağırdıkça benim kafama adeta pembe balyozlar iniyordu. Bir an geldi ki kendimi kaybettim, adamı yakasından tuttuğum gibi sürüklemeye başladım. Baktım ileride bir umumi tuvalet, soktum adamı içeriye ve oracıkta takıverdim bıçağı midesine. Gözleri yerinden uğradı, hafif bir hırıltıyla yere yığıldı. O zaman kendime geldim, midemden saçlarıma bir ateş yükseldi, ne yapacağımı bilemez halde sağa sola bakındım. Az ilerde su dolu kocaman bir varil duruyordu, ihtimal kesintilerde su yedeklemek içindi. Adamın ufak cansız gövdesini kaldırdığım gibi bir çeşit kuyuya benzeyen o varile attım. Gövde varilin dibine batarken, kan suyun yüzüne çıkıyordu. Kısa bir süre öylece durup seyrettim, kanı sanki pembe akıyordu...

Saygıdeğer Müdürüm işte darmaduman olmuş "toz pembe" hayatımın hikâyesi...

Şimdi affınıza sığınarak soruyorum size: Koca bir koğuşa ve-

rilen onca battaniye arasında tek pembe battaniyenin bana düşmesi nasıl bir talihsizliktir? Pembe battaniyeye sarınmak zorunda kalan tek hükümlü olmak bana reva mıdır?

Herkesten tek tek rica ettim, değişelim dedim, lakin kimse battaniyesini değiştirmeye yanaşmıyor...

Geceler de soğuk artık, battaniye örtünmesen olmuyor...

Ama o battaniyenin altında uyuduğum uykunun azabını, nasıl kâbuslarla sıçrayıp kalktığımı bir de bana sorun...

Değerli Müdürüm, tek ümidim siz kaldınız...

Bu pembe battaniyenin benden alınıp tarafıma diğer hükümlülerinki gibi siyah, gri, kahverengi, hiç olmazsa bej bir battaniye verilmesi istikametinde gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

—

Aşk, Yalnızlık ve Bazuka

OKULLAR KAPANDI, epeydir yaz tatilindeyiz, ama tatile giden yok, cümleten mahallede, yani doğal ortamımızdayız. Peterson Köşkü denen metruk binanın bitik bodrumunda buluşuyoruz yine. Bizim çetenin mensupları haricinde mahallenin bütün veletleri korkuyor bu binadan, lanetliymiş, öyle diyorlar, olsun, sanırım biz de öyleyiz, kimse bizi sevmiyor...

Ortaklaşa aldığımız sigara paketi şimdiden yarılanmış. Sigaraya ilk başlayan Sabri'ydi. Elli yaşına gelince, hır hır soluyup köh köh öksürerek, "14'ünden beri içerim ben bu mereti" deme şerefine tek başına nail olmasın diye biz de gittik peşinden, fena tiryaki oldum ben, günde en az üç sigara içiyorum, babam çakozlayacak diye ödüm kopuyor, artık sokaktan eve dalar dalmaz ilk işim elimi yüzümü yıkayıp uzun uzun ağzımı çalkalamak oluyor, annem nemli suratıma şaşkın şaşkın bakıyor...

Henüz içimize çekmediğimiz için daha da kesif çıkan dumanlar arasında, mahalledeki kızları puanlıyoruz: Hangisi daha güzel? Hangisiyle evlenilir? Hangisinin göğüsleri daha iri veya daha iri olacak? Belki bininci kez konuştuğumuz mevzu...

"Büşra'nın üzerine tanımam, fıstık gibi fıstık..." diyor Sabri, paketten bir sigara daha çekerken.

Tekin ağzının sol yanıyla gülüp giriyor lafa:

"Yok, yaramaz o... Kuran kursuna gidiyor, geçen gün başını örtmüş, kursun kapısından girerken gördüm..."

Sabri'nin bizimkilere nazaran yaşını başını hayli almış babası belediyede zabıta, cuma namazlarını hiç kaçırmıyor:

"E ne zararı var, Kuran bilmenin nesi kötü? Ben de gidecektim, kayıt dönemini kaçırdım..."

Tekin tezinde ısrarlı, babası pazarlamacı ne de olsa:

"Gerici oluyor onlar, abim dedi, öptürmüyorlarmış bile... Hem Büşra üniversiteye de gidemeyecek, cahil kalacak, çünkü başı kapalı... Ben afet diye Aslı'ya derim..."

İtiraz sırası Sabri'de:

"Aslı'ymış, boş versene oğlum... Her şeye maydanoz, ağzını kapatsan başka yerinden konuşuyor... Onlar da adamın çok pis başının etini yer, rahat yüzü vermez... Babamın ilk karısı da öyleymiş, bir tabak çorba koy önüme dese bin tane dırdır işitirmiş... Öyle kadın mı olur?"

Aslı ile Büşra kıyaslaması, kim bilir kaçıncı tekrar olduğundan olsa gerek, sarmıyor kimseyi. Bir müddet susup sigara puflatıyoruz.

Genelde çok konuşmam, söyleyecek önemli bir lafım varsa da sona saklarım, gözlemlerime göre böylesi daha tesirli oluyor, bir vakitten sonra sen ağzını açtığında herkes kulak kesilmeye başlıyor.

Ve bu kez hikâyem, öyle böyle değil, çok esaslı, o yüzden sohbetin hızı iyice kesilsin diye bekledim. Alt katımıza her nedense gece vakti apar topar taşınan bir aile var, ailenin biz yaşlarda iki kızı var, iki kızda da bir gözler var, bakmaya doyamazsın, yeşil yeşil. Benden başka kimsenin görmediğine eminim. Bir ihtiyaçları var mı diye babamla birlikte indik aşağı kata, içeri buyur ettiler, ayaküstü konuştu babamla genç babaları, o sırada gördüm kızları, sonra çay ve su götürdüm onlara, bir daha gördüm, hatta daha küçük duran kızla göz göze geldik, sanki gülümsedi gibi bana, neredeyse tepsiyi düşürüyordum.

İşte şimdi tam zamanı:

"Bizim alt kattaki boş daireye yeni kiracılar geldi. İki kızları

var, bir görseniz bir daha Büşra mı Aslı mı diye boş boş tartışmazsınız... İkisi de on tam puan..."

Tam isabet... Herkes merakla dönüp bakıyor bana, sebep olduğum taze heyecanın tadını çıkarmak için susuyorum, Ufuk sonunda dayanamıyor:

"De hadi anlatsana, ne susuyorsun?"

Ufuk çok asabidir, geçen yıl doğudan geldiler, bütün aile onun gibi sinirli insanlar, niyeyse, dediklerine göre annesi Türkçe bilmiyormuş, bir keresinde yabancı mı senin annen diye sorduk, değil deyip sustu, ısrar etmedik. Ufuk'un üzerine gitmeyeceksin, çetedeki en ufak tefek eleman o, ama kavgada üzerine yoktur, sen daha ne olduğunu anlamadan yumruğu oturtuverir gözüne.

O yüzden daha fazla nazlanmadım:

"İkisi de öyle güzel ki, seç deseler seçemezsin... Büyük göstereni ben diyeyim Aysun, sen de Nil... Diğeri ise... Hani bir oyuncu vardı Vizontele'de..."

"Zeynep Tokuş..."

"Hayır hayır, ikincisinde..."

"Tuğba Ünsal..."

"Hah işte, küçüğü tıpkı ona benziyor..."

"Zeynep boşanmış... Dün gazetede okudum... Kocası dövüyormuş... Eli kırılsın... Hangi devirde yaşıyoruz, olacak şey mi... Üstelik adam okumuş etmiş, koskoca doktor..."

Bora böyledir işte, muhabbetin en olmadık yerinde, ben şunu okudum, bunu gördüm, onu öğrendim diye alakasız bir laf atıverir ortaya, sonra da öldür billah susmaz... Tıpkı babası... Harçlık istemek veya akşam vakit ilerleyip sofralar kurulurken annelerimizin ikaz kabilinden mesajlarını nakletmek için kahveye girdiğimizde bunun babasını konuşurken buluruz hep...

Sabri çetenin adı konmamış lideri sıfatıyla müdahale ediyor allahtan:

"Karıştırma şimdi... Sen devam et Emrah..."

Nereden devam edeceğimi düşünüyorum, fakat bulamıyorum...

Tuhaf ama, anlatma arzusunun uçup gittiğini hissediyorum içimden... Küçük olanın bana bakışı, gülümsemesi geliyor gözümün önüne... Onu bu muhabbetin konusu etmek istemediğimin farkına varıyorum, hatta konuyu açan taraf ben olmama rağmen, onun hakkında böyle konuşulmasına kızıyorum... Âşık mı oldum ne? Bir görüşte aşk diye buna mı diyorlar yoksa?

Tek kelime edemeden, öylece kalıyorum.

Sesler yükseliyor izbelikte, hep bir ağızdan ısrar ediyorlar devam etmem için, fakat ağzımı açamıyorum.

Tekin omzumu dürtüyor, Ufuk diziyle bacağıma ufak ufak dokunuyor, kâr etmeyince Sabri cebinden çakısını çıkarıp açıyor, üzerime yürümeye başlıyor.

Sigaramı yere attığım gibi fırlıyorum mekândan, koşa koşa apartmana varıyorum, alt kat kapısının önünde belki açılıverir umuduyla biraz bekliyorum, açılmıyor, bari sesini duyarım diye kulağımı kapıya dayıyorum, içeride çıt yok, bizim kata çıkıp boğucu bir iç sıkıntısıyla eve giriyorum...

•

Çok kızmışlar bana... Bizim dairenin posta kutusuna çetenin armasını taşıyan (alnında ay yıldız taşıyan bir kaplan sureti, suretin altında da birbirini çapraz kesen bir kılıç ve bir bazuka; bir gün Tekin'lerin evinde video dedikleri tuhaf bir cihaza kocaman kasetler takıp art arda üç film –Çağrı, Tarzan, Rambo– izledikten sonra bulduk bu armayı, Ufuk resme kabiliyetli, o çizdi, bazukayı pek kıvıramadı ama olsun) bir mektup bırakmışlar.

"Ya öğleden sonra köşke gelip kızları anlatırsın, ya da çete üyeliğin biter... Tercih senin... Ama şunu da unutma ki, bu mahalleyi dar ederiz sana, sokakta yürüyemezsin..." yazıyor mektupta.

Aşkla yalnızlık arasında, çok zor bir tercihle baş başa kalıyorum... Aşk iki kişilik yalnızlıktır diye boşuna dememişler... Ama henüz kendimi yalnızlığa hazır hissetmiyorum, hele bu yaşta...

Öğleden sonra, köşkün bodrumunda, bulabildiğim en vurucu, en parlak, en güzel kelimelerle anlatıyorum kızları... Bütün uzuvları hakkında uzun uzun yorumlar yapıyorum, her bir uzuvlarını çete olarak en güzel bulduğumuz kadınlara benzetiyorum tek tek... Hatta iyice coşup abartıyorum sanırım, işi büyük olanın elma gibi göğüsleri olduğunu söylemeye kadar vardırıyorum (halbuki değil elma, erik bile sayılmazlar)... Küçük olanın göğüslerine hiç değinmiyorum fakat... O kadar da değil adamım, o benim müstakbel sevgilim...

Daha hikâyemi bitirir bitirmez, bütün çete köşkten fırlayıp bizim sokağa doğru koşmaya başlıyor. Ben de peşlerinden...

Yolda Sabri'nin, "Büyük olanı benim, küçüğü kim alırsa alsın..." demesi, bir yandan liderin benimkini tercih etmemiş olması nedeniyle ferahlatıyor içimi, fakat bir yandan da hançer gibi dağlıyor... Zira tam beş rakibim var ve ben en yakışıklıları sayılmam... "Benim olacak... O benim olacak," diye durmadan tekrarlıyorum içimden... Üst kat komşuları olduğumu, ona en yakın çetecinin ben olacağımı, ne zaman istesem bir bahaneyle kapılarını çalıp onu görebileceğimi, hem bir müddet sonra ailelerimizin komşuluğu ilerletip ev ziyaretlerine başlayacağını, bu sayede ona daha da yakın olabileceğimi, o ne zaman isterse bilgisayarımdaki bütün oyunlarla oynamasına izin vereceğimi (ki bu büyük bir ayrıcalık sayılır), böylece iyice gözüne gireceğimi, zaten kızlar yaz bitince bizim ilköğretime yazılacağı için her sabah pusuda bekleyip onunla yan yana okula yürüyeceğimi, hatta tembel ve haylaz bir öğrenci olmama rağmen sırf ona derslerinde yardım edebilmek için sabahlara kadar ders çalışacağımı... düşünüp rahatlatıyorum kendimi...

O günden itibaren çete olarak apartmanın önünde devriye gezmeye başlıyoruz. Kızların illa ki bir sebepten sokağa çıkacağını ve onları göreceğimizi hesaplıyoruz. Fakat ne gelen var ne çıkan... Sadece babaları, o da arada bir dışarı çıkıyor, bakkal manav dolaşıp alışveriş yapıyor, sonra yine eve dönüyor... Torbaların içini seçebildiğimiz kadarıyla çok bira içiyor, bir sürü de gazete okuyor...

Aradan on gün geçiyor ve çetenin asabı iyice bozulmaya başlıyor.

On birinci günde Sabri yanıma yaklaşıp, "Yalan söyledin de mi lan, popüler olmak için her şeyi yaparsın de mi lan adi!" deyince paçalarım tutuşuyor. Akşam anneme aşağı kattakileri soruyorum. "Ne bileyim ben ayol, sesleri çıkmıyor taşındıklarından beri, terörist falan olmasınlar sakın?" diye soruyla karşılık veriyor. Çok pis kızıyorum anneme, ama belli etmiyorum, benim sevgilim, hele öyle yeşil gözleri olan biri, terörist olabilir mi hiç?

Artık apartmandan hiç çıkmıyorum. Çetenin beni gıyabımda yargılayıp en büyük suçtan, yani yalancılıktan suçlu bulduğundan adım gibi, çıktığım an sıkı bir dayak yiyeceğimden soyadım gibi eminim...

Sabahları, onunla ilgili bitmek bilmez bir pembe dizi misali gördüğüm zincirleme rüyaların bölük pörçük hatıralarıyla tıka basa dolu uyanıyorum. İnsanın bir kez gördüğü birisini hayvan gibi özleyebilmesine akıl sır erdiremiyorum. Açılır umuduyla alt kat kapısının karşısında geçirdiğim vakitler uzadıkça uzuyor. Bir türlü çalmaya cesaret edemiyorum kapıyı, çalsam ne diyeceğim? Çoktan kurmuşlardır düzenlerini, çay su falan da götüremem ki, saçma olur... Birkaç kez işten yorgun argın dönen babamla karşılaşıyorum merdivenlerde. "Ne yapıyorsun bu saatte burada, hadi eve," diye azarlıyor beni her zamanki gibi. Babamın peşi sıra kös kös eve giriyorum...

Bardağı taşıran son damla, posta kutusunda bulduğum ikinci mektup oluyor.

Kaplanın hemen üzerinde, her biri gözüme potansiyel tekmeler ve yumruklar gibi görünen şu kelimeler yer alıyor:

"Sana yirmi dört saat mühlet... Bu iki kız meselesini bir an önce açıklığa kavuştur... Aksi takdirde cehenneme hoş geldin koçum... Çeteyi ise hiç sorma, üyelikten çoktan atıldın... Bir daha da köşkü rüyanda görürsün..."

Mektubu okur okumaz midemden saç diplerime doğru bir ateş

yükseliyor, kalbim korkuyla büzüşüyor... Önümdeki seçenekleri hızla gözden geçiriyorum.

Evden fazla çıkmadığına ve tonla bira içtiğine göre, kızlarını ve karısını evde hapis tutan, belki durmadan döven bir ayyaş, bir sapık, bir manyak olduğu ihtimali üzerinde duruyorum bir süredir. Anlık bir kararla telefona koşuyorum, ahizeyi kaldırıyorum, polis imdatın numarasını tuşluyorum, fakat düşmesini beklemeden kapatıyorum.

Nefes nefese durup düşünmeye çalışıyorum, hayır, polisi bu işe karıştırmamalıyım, daha geçen gün televizyonda polislerin iki çocuğu zorba babalarının yanından alıp çocuk yurduna götürdüğünü gördüğümü hatırlıyorum... Gerçek bir erkek, cesur bir âşık, sevgilisinin kasvetli bir yurda, sıkış tepiş bir koğuşa konmasına nasıl göz yumabilir?

Evden fırlamamla alt kat kapısının önünde bitmem bir oluyor.

Deli gibi basıyorum zile, yüzümden şıpır şıpır ter damlıyor.

"Patlama, patlama, allah allah..." nidaları eşliğinde yaklaşan ayakların sesini duyuyorum.

Babaları açıyor kapıyı:

"Ne var, ne istiyorsun küçük?"

"Küçük babandır..."

"Sakin ol biraz... Hey, ne oldu böyle sana, niye ağlıyorsun?"

"Ağlayan babandır... Ter o..."

"..."

"Kızlar nerede, çabuk söyle, ne yaptın onlara?"

"Hangi kızlar?"

"Taşındığınız gece gördüğüm yeşil gözlü kızlar, kızlarını nasıl olur da bilmezsin..."

Bir kahkaha patlatıyor.

Rambo'nun bazukasından bir tane de ben istiyorum ya da kenarı tırtıklı, kıçı hazneli bıçağından.

"Onlar benim kızım değil ki, yeğenim..."

Kulaklarıma inanamıyorum, başım dönüyor, midem bulanı-

yor, ama karşımda geniş geniş gülen suratın gençliğine bakınca doğru söylediğini fark ediyorum yavaş yavaş...

"Bak küçük, pardon delikanlı, ben Mersinliyim, İstanbul Üniversitesi'ni kazandım..."

"..."

"Ablam ve kızlarıyla birlikte geldik, yol uzun sürdüğünden gece vakti burada olabildik..."

"..."

"Onlar yerleşmeme yardım ettiler, iki gün sonra da sabah erkenden otobüse binip memlekete döndüler..."

Hiçbir şey söyleyemiyorum, bir yıkıntı misali dönüyorum arkamı, kulaklarımda uğultu, ruhumda utançla ağır ağır tırmanıyorum merdivenlerden...

Arkamdan sesleniyor:

"Sonra yine uğra delikanlı, bizimkiler cezerye gönderdiler size, onu vereyim..."

"Cezeryene koyayım," diye mırıldanıp önce eve, sonra odama giriyorum, kapıyı kilitliyorum...

Bin ton yük taşımış gibi yorgun, yatağa uzanıyorum...

Komodinin üzerindeki mektup ilişiyor gözüme...

Kılıçlı, bazukalı, vatansever kaplana kederle bakıyorum...

Aşk, bir, iki veya daha fazla kişi fark etmez, her halükârda yalnızlık demekmiş, bunu şimdi gayet iyi anlıyorum.

—

Şarap

TÜRKİYE'NİN iç bölgelerinde, Kangal köpeği, etli pidesi, madımak çorbası ve Madımak katliamı ile meşhur Sivas kentine bağlı Belveren kasabasının iki kilometre güneyinde antik bir yerleşim bulunduğu haberi, iki sene önce arkeoloji camiasında orta çaplı bir heyecan fırtınası estirmişti. Roma'nın erken dönemlerine ait, eşine az rastlanır ve büyük bir yerleşim yeri olduğu düşünülüyordu burasının. O yüzden hatırı sayılır bir ödenek eşliğinde, çokuluslu bir kazı ekibi gönderildi bölgeye. Kazı başkanı, tabii ki Türk'tü: Doçent Doktor Ali Küçükkürek. Yardımcıları ise üç medeni Batı ülkesinden üç doktor: Fransız Ferdinand Louis Mouline, Alman Tobias Bernard, Amerikalı Alain Ginsburg. Hemen işe koyuldular...

Kazının ilk başlarında ekibe eşlik eden coşkulu umut, tarihi eser fışkırması beklenen toprağın, sekiz ayın sonunda hepi topu üç kırık testiyle iki yıkık duvara rahimlik yaptığı anlaşılınca, yerini derin bir hayal kırıklığına bıraktı. Ama ekip yılmadı. İki yıl boyunca, kazı alanının kapsamını genişletip ayrılan ödeneğin meblağını rica minnet artırarak it gibi çalıştılar. Fakat üç testiye beş çanak, iki zavallı duvara da bir korint başlıklı güdük sütun ekleyebildiler ancak...

Bütün diğer Türk bakanlıkları gibi, hesap vermek bakımından duvar gibi sağır, hesap sormak bakımındansa çita gibi acar olan kültür ve turizm bakanlığının sabrı taştı taşacaktı. Kültür bakanı iki yıldır dişe dokunur hiçbir şeyin çıkmadığı bir kazıya akıttığı

milyarları kim bilir hangi gereksiz ve avantalı etkinliğe harcayamadığı için öyle öfkelenmişti ki, kazı alanını ziyaret etmekten ve kazı ekibini huysuz bir kocakarı edasıyla haşlamaktan bile geri kalmamıştı. Velhasıl bir türlü kendini ele vermeyen Belveren harabelerinin ve kazı ekibinin suyu ısınmıştı. Ekip üyeleri yavaş yavaş bavullarını toplamaya, bu arada başka kazılarda iş bulabilmek umuduyla laptopa takılan 3G modemleriyle bağlandıkları internet üzerinden bilumum üniversitelere nazik mesajlar göndermeye başlamışlardı...

O sabah hastalık derecesinde kıskanç karısına, "Ama sevgilim ekipte hiç kadın yok ki, niye bozuluyosun?" şeklinde bir e-mail gönderen Ali Küçükkürek, prefabrik barakadan çıkıp kazı alanına hüzünlü gözlerle baktı. Ali'nin mailindeki bilginin gerçeği tam anlamıyla yansıttığı söylenemezdi, zira yakınlardaki bir üniversiteden yirmili yaşlarının ortasında iki alımlı araştırma görevlisi kadın yaklaşık bir buçuk yıldır, her ay en az on günlüğüne gelip kazıya katılıyorlardı. Bilginin gerçek sayılabilecek kısmı ise, Ali'nin attığı acınası taklalara ve yaptığı yapış yapış kurlara rağmen kadınların ona yüz vermemiş olmasıydı. Bir süredir Mouline ve Ginsburg'un barakalarına sessiz gece ziyaretlerine başlamış olan bu özgür ruhlu ve neşeli genç kadınların, ellisine merdiven dayamış kel Ali'ye meyledecek hali yoktu elbet. Öte yandan kadınlara sorsanız, ikisi de tam bir erkek güzeli olan Bernard'ı tercih ederdi, fakat Bernard geydi ve yazın kavurucu sıcağında yarı çıplak çalışan esmer kazı işçilerinin birkaçıyla barakasında terli sabahlar tecrübe etmekten geri kalmamıştı...

Neyse, uzatmayalım. İşte Ali Küçükkürek'in barakasından çıkıp etrafı kederle kolaçan ettiği o sabah, Belveren kazılarının kaderi bir anda değişti. Yarım akıllı ve sevimli bir kazı işçisi olan, herkes tarafından alaycı bir şefkatle sevilen, ağır işleyen aklına rağmen yevmiye aldığı bir iş bulabilmenin sevinciyle her sabah her-

kesten önce kalkıp özenle toprağı kazmaya koyulan, kazının biteceği söylentilerinden dolayı da canı fena sıkılan Deli Şener, ağzından salyalar ve çığlıklar saça saça Ali'nin yanına koştu. Heyecandan konuşamıyor, sadece eliyle küreğini toprağa kılıç misali sapladığı uzak bir mıntıkayı işaret edebiliyordu. Şener'in yarım akıllı olduğunu bilen Ali, önce onu başından savmaya çalıştı. Fakat Şener ısrarlıydı, Ali'yi kolundan çekiştirip gösterdiği yere götürmeye çalışıyordu. Ali nihayet başka bir şeyler olduğunu sezdi, Şener'in peşinden yürümeye koyuldu...

Küreğin yanına geldiklerinde Ali yarım metre derinliğinde açılmış çukura önce ne olduğunu kavrayamadan baktı. Çukurun dibinde, toprakla aynı renkte bir testinin, kavisli yüzeyiyle öylece durduğunu seçti bir süre sonra. Daha önce bulduklarından farksız, dandik bir testi olduğunu düşünüp dönecek oldu, fakat biliminsanlığı baskın geldi ve arka cebinden çıkardığı fırçayla testinin sağını solunu temizlemeye başladı. Temizledikçe yanında başka testilerin de olduğunu fark etti. Üstelik kırık değil, sapasağlam testilerdi bunlar. Yarım saat sonra, ağızları ahşaptan tıpalarla kapatılmış dört büyükçe testi, yan yana kuzular gibi yatmaktaydı çukurda ve kazı ekibinin dört mühim elemanının mutlulukla titreşen gölgeleri testilerin üzerine düşmekteydi. Testilerin üzerindeki harflere, iyice silikleşmiş olmalarına rağmen, derin Latince bilgisiyle anlam kazandıran, haliyle Fransız Mouline oldu:

"Şarap, şarap yazıyor..."

En tecrübeli işçilerden Mehmet Usta'nın, çukura inip testilerden birini yavaşça kaldırdıktan sonra sarf ettiği iki kelime ise, ekibin mutluluğunu çılgınlık mertebesine yükseltti:

"Bunlar dolu..."

Akşamüstü, Anadolu'nun can veren ve can alan güneşi dağların ardındaki meçhul yolculuğuna hazırlanırken, dört testi dikkatle çıkarılıp gölge bir köşeye itinayla sıralanmış, bu büyük keşfin haberi bir an önce yayılsın diye gazetelere, televizyonlara ve bil-

hassa da rakip akademisyenlere telefonlar edilmiş, işçilerden doktorlara kadar herkes tatlı bir yorgunlukla, barakaların önlerine çekilmiş tentelerin altında sigaralarını tüttürmekteydi.

Öneriyi ortaya atan Ginsburg oldu:

"Bence bunu kutlamalıyız..."

Keşfin verdiği rahatlatıcı şenlik atmosferinden yararlanma gayesiyle, ne zamandır kafasına taktığı en yakışıklı işçi Salih'i saatlerdir kesip duran Bernard, sert aksanlı İngilizcesiyle itiraz etti:

"Nasıl kutlayacağız ki? Su ve koladan başka bir şey yok..."

Keşfin keyfini avantaja çevirmeye çalışan Bernard'dan ibaret değildi. Mouline de cep telefonuna davranmış, araştırma görevlisi genç kadınlardan kendi kısmetine düşen ve on gündür kazı yerine uğramadığı için kendisini sıkıntılı ve nemli baraka otuz birleriyle baş başa bırakan Leyla'ya, "Boş ver şimdi sınav kâğıtlarını. Bence bir an önce gelip görmelisin. Asrın keşfi bu, iki bin yıllık şarap, gözlerine inanamayacaksın," mealinde mesajlar yazıyordu. Leyla gelir de onu bulamaz endişesiyle, bir itiraz da Mouline'den geldi:

"Çok yorulduk bugün, dinlenelim bence..."

Son noktayı, iki yıldır kendisini kanser eden bu kıt kazıyı, son anda büyük bir keşifle kurtarmanın sevinciyle kendinden geçmiş olan Ali koydu:

"Kazı başkanı sıfatıyla yetkimi kullanıyorum: Kasabaya gidilecek ve bu büyük başarı, bu dört büyük arkeolog tarafından dibine kadar kutlanacak... Var mı itirazı olan?"

•

Bakanlığın tahsis ettiği toyota kamyonet Belveren'e girdiğinde, karanlık çöktü çökecekti. Aracı belediye otoparkına park eden Ali, para ödememek için bakanlığın verdiği "bu arkeologlara devlet hizmetleri bedavadır!" mealindeki belgeyi görevliye gösterdi. Emekli olan eski görevlinin yerine yeni atanan adam bir şey anlamadan belgeye baktı, kâğıdı evirdi çevirdi ve ağır bir Orta Anadolu şive-

siyle, "Beyim ben ilkokul üçe kadar okudum, riske giremem, sen her ihtimale karşı üç lirayı ver," dedi. Ali normalde para ödememek için sabaha kadar tartışırdı adamla, ama sevinç büyük, içki ihtiyacı acildi. Üç lirayı alelacele toka edip, otoparkın önünde, kasabanın tek caddesinin ağırlaşan gölgelerini seyreden meslektaşlarına katıldı.

Ali'nin neşeyle sorduğu, "Evet beyler, ne içmek istersiniz?" sorusuna cevaplar şu sırayla geldi:

"Şarap."

"Bira."

"Viski."

Bu hikâye etnik ve ulusal kolaycılıklara düşemeyeceği için, cevapların sahipleri sırasıyla şöyleydi:

Şarap: Ginsburg. Zira babasının Florida'da küçük bir bağı vardı. Baba üç sene önce ölmüş, bağ bozulmuştu.

Bira: Mouline. Sorbonne'daki beş senesi boyunca fıstık gibi bir Alman'la sevgili olmuştu. Mezun olur olmaz ayrılmışlar, aşk bozulmuştu.

Viski: Bernard. Bir gün Bamberg'deki bir kazıda bulduğu İsa heykelciğinin karşısında viski içmeye başlamıştı. Sebebini Bamberg Atlısı bile bilmiyordu.

Kötü haber, kepenkleri indirilmiş, içerde hâlâ duran tozlu masaları koca bir asma kilitle güvenceye alınmış bir dükkân cephesi şeklinde zuhur etti. Kepenk dilimlerinden içeriye bakmaya çalışırlarken, yanlarından geçen takım elbiseli bir tapu kadastro memuru donuk bir suratla izahatta bulundu: "Geçen ay kapandı, burada başka içkili yer de bulunmaz." Ali Küçükkürek zihninde ülkede laikliğin hızla elden gitmekte olduğuna dair şahsi tezinin teyit edildiği doğrultusunda düşünce kırıntıları dolaşırken, memurun sözlerini arkadaşlarına "rezil olduk cümle âleme!" cümlesi eşliğinde ruhuna musallat olan utanç duygusuyla tercüme etti.

"Nasıl olur yahu?" dedi Ginsburg.

"Kulaklarıma inanamıyorum," dedi Mouline.

Hiçbir şey demedi Bernard.

Bir süre caddenin hüzünlü karanlığında öylece durdular, etrafa baktılar, caddeden gelip geçen kadınların çoğunun başı açık olması ile kasabanın alkolden feragat etmiş olması arasında bir ilinti kuramayıp şaşırdılar.

Fakat Ali'nin pes etmeye hiç niyeti yoktu.

"Yürüyelim, elbet bir yer buluruz," diye önerdi, AB adayı bir ülkenin vatandaşı olmanın verdiği güvenle.

Yürümeye başladılar.

Caddenin iki yanındaki dükkânlar, kapalı kapılar ve örtük perdelerin ardındaki mezar evlerine varmadan önce alışveriş yapma derdindeki kasabalılarla doluydu. Perukçudan sol elinde küçük bir paketle çıkan genç bir kadın gördüler, diğer elinde bir samuray kılıcı vardı. Baklavacıdan çıkan çok şişman bir adam, omzuna bir güvercin konunca ağlayarak yere diz çöktü ve süslü paketi adeta parçalayıp baklavaları art arda ağzına tıkmaya koyuldu. İhtiyar bir köpek gördüler sonra, kasabadaki yegâne seks shop'tan çıkan; kulaklarının arasında, başının tam üstünde yani, Bağdat şehrinin miniminnacık bir maketini taşıyordu...

Yok, böyle olmadı. Dolunayın önünden bir bulut gelip geçti sadece.

Neyse, uzatmayalım. Ali, Mouline, Bernard, Ginsburg caddede aheste aheste, giderek çoğalan alkol isteği eşliğinde yürürken, Belveren'in bütün sıradan insanları, Belveren'in bütün sıradan dükkânlarından, olanca beklentileri, hayalleri, umutsuzlukları ve ölümcül hesaplarıyla çıkıp evlerine yollandılar. On beş dakika içinde caddede neredeyse kimse kalmadı.

•

Caddenin ortasına doğru Belveren'in en şık ve büyük yapısı olan caminin önüne geldi, büyük bir keşfin keyfini alkolsüzlüğün kederiyle beraber yaşamakta olan dört mühim arkeolog.

Bir türlü gideremediği ayıklığın düş kırıklığını, dinsel olan ne varsa hepsine için için küfürler sıraladığı bir ruh haline vardırmış olan Ali, camiyi hızla geçmek istedi. Kariyer planlarını küçüklüklerinden itibaren soğukkanlı bir sekülerlikle yapmış ve o güne dek "Yukarıdaki" ile akademik bilgiler haricinde zerre bağlantı kurmadan yaşamış olan Ginsburg ile Bernard da Ali'ye ayak uydurdu...

Fakat Mouline'in ayakları, Ali'ye uymasına mani olacak bir maziye sahipti. Zira Mouline dindar bir ailede yetişmiş, her sarhoş olduğunda İncil'den ezbere bölümler okumasıyla bilinen babasıyla, her karşılaştıklarında başını fazla uzun ve hırıltılı okşayan semt rahibinin telkinlerine maruz kalmıştı. Yukarıdakinin aşağıdaki temsilcilerinin huylarını ve tarzlarını iyi bilirdi.

Mouline caminin önünde çakılıp kaldı.

Ali ve diğerleri Fransız meslektaşlarının kendilerini takip etmediğini anlayınca geri döndü.

"Ne var, ne oldu Ferdinand?" diye sordu Ali.

"Güzel cami hakikaten," diye fikrini beyan etti Ginsburg.

"Fakat bir tuhaflık var bu yapıda," dedi, arkeolojiyle birlikte sanat tarihi de okumuş olan Bernard.

Mouline gözlerini camiden ayırmadan, bilge bir edayla noktayı koydu:

"Haklısın, tuhaf, çünkü bu bir cami değil. Daha önce nasıl fark etmemişiz?"

Caminin iki yanındaki iki uzun minareyi tek tek, tepeden tırnağa süzen Ginsburg, "Evet, tabii, bunlar da minare değil, dev kurşunkalemler," dedi, cehaletinin verdiği rahatlıkla gülerek.

Ginsburg'un esprisine kendisinden başka gülen olmadı. Çünkü Mouline'in gördüğünü, dini yapılar konusunda bilgileri sağlam olan

Ali ve Bernard da görmüştü. Ehil biri, biraz dikkatli baktığında burasının bir cami olmadığını hemen anlardı. Kubbesi, sütunları, tonoz yapısı, burasının iki asır önce inşa edilmiş bir kilise olduğunu ortaya koyuyordu. Hatta üç yıl önce o zamanki sevgilisi Yuri ile küçük bir Rusya gezisine çıkmış olan Bernard, sert hatlarından dolayı burasının bir Ortodoks kilisesi olduğuna kalıbını basabilirdi.

Çevresinde hasıl olan ciddi sessizlikten tedirgin olan Ginsburg, "Cami değilse ne o zaman?" diye sordu.

Mouline'den önce Bernard cevapladı:

"Bu bir kilise..."

Bu şahısların, formasyonları gereği, bir caminin aslında bir kilise olduğunu teşhis etmeleri büyütülecek bir hadise değildi, neticede işleri buydu. Asıl mesele, sonrasında çıkan münakaşaydı.

Mouline, Ali'ye dönerek, "Belveren'de vaktiyle Ermeniler yaşamış mı?" diye sordu.

Ali, boş bulunup cevap verdi, halbuki muhabbetin devamının nasıl geleceğini tahmin etmesi gerekirdi:

"Evet tabii, hatta nüfusun çoğunluğu Ermeniymiş..."

Mouline'in yüzü asıldı, Ali'nin gözlerinin içine baktı, bin türlü kariyer dalaveresi ve amansız mesleki yarış içinde unuttuğu, lakin arada bir televizyonda haberleri izlerken ölmüş bir çocuğun hayaleti misali ruhunu hafifçe ziyaret eden vicdanının, Belveren'in tek caddesinde tekrar kendisine uğradığını hissetti. O his eşliğinde buz gibi bir sesle sordu:

"Peki nereye gitti bu kilisenin cemaati?"

Ali cevap vermedi, çünkü cevabı iyi bilmesine rağmen kafasında bütünleyemiyor, ne diyeceğini bilemiyordu. Yardım etmelerini ister gibi Bernard'a ve Ginsburg'a baktı. Ortada hangi konunun döndüğünü anlamış olan Bernard ve Ginsburg da şimdi gözlerini kısmış, kınayan ifadelerle Ali'yi süzüyordu. İşte, Türkiye'nin nicedir inkâr ettiği soykırımın kanıtı, bir kilise kisvesinde, çırılçıplak önlerinde duruyordu.

Ali son bir kez konuyu değiştirmeyi denedi:

"Buranın bir Çingene mahallesi varmış, orada kesin içki buluruz..."

Mouline, içki ihtimalinin tekrar su yüzüne çıkmasından dolayı heyecanla ürperdi, ama hiç ilgilenmiyormuş gibi görünmeyi tercih etti. Zira şu anda gündeme gelen mevzu, ahlaken çok daha mühimdi. İçkinin nerede bulunabileceğine dair güçlü bir tez işiten Bernard ve Ginsburg da, o an soykırıma boş verip menzile ilerlemeyi tercih ederdi, ama onlar da ulusal müfredatlarının insaniyet ve etik bahsinden kaynaklanması muhtemel bir ciddiyet pozuyla yerlerinden kıpırdamadılar.

Vaziyetin giderek vahim bir hal aldığını fark eden Ali en iyi savunmanın saldırı olduğunu hatırlayıverdi. Ama önce bir yoklama sorusu sormayı tercih etti:

"Ne yani, buradaki Ermenilerin yok edildiğini mi söylüyorsunuz siz şimdi?"

Üç meslektaşı, gözlerinde kınayan bakışlarla, "evet" manasında başlarını salladı.

Bunun üzerine Ali galeyana gelip saydırmaya başladı:

"Hadi oradan. Hahaha... Tuzlayım da kokmayın e mi? Sen Ginsburg, senin ülken Kızılderilileri sarhoş edip keklik gibi avlamadı mı? Sen Mouline, Cezayir'de kaç milyon insan öldürdüğünüzü söyler misin bana? Hele sen Bernard, sana hiçbir şey demiyorum, sadece 'heil' deyip nah işte böyle kolumu kaldırıyorum..."

Ali'nin bu tiradı, karşısındakilerin üzerinde kaşındırıcı bir tesir yapmış olmalı ki, hepsi kollarını yüzlerini ve göbeklerini kaşımaya başladılar. Onlar kaşınınca Ali de kaşındı. Hep beraber tatlı tatlı kaşınırlarken, yanlarına Çingene olduğu hiçbir şeyinden belli olmayan bir delikanlı yaklaştı ve, "Ot lazım mı abiler?" diye sordu.

"Ot" kelimesini duyar duymaz dördünün de vicdanlarında ve hafızalarında, haz ve sarhoşluk beklentisiyle kuvvetlenen bir tür soykırım gelişti. Hararetle ve sevinçle başlarını salladılar. Dost olduklarını hatırladılar...

•

Çingene olduğu hiçbir halinden anlaşılmayan delikanlının götürdüğü izbe mahallede sunulan hizmet, ottan ibaret değildi. Zaten mahalle de Çingene mahallesi falan değildi, sadece yoksul ve farklıydı. Parmaklarının arasında birer sahra topunu andıran cigaralıklarla sabahı farklı farklı yataklarda karşıladılar. Ali'nin seçtiği kız muhtemelen reşit değildi, üç posta gitti Ali, kendisi bile şaşırdı. Mouline annesine benzeyen bir kadını tercih edip başarısız oldu. Ginsburg iki kadınla girdiği odada yirmi dakika sonra sızıp kaldı, rüyasında Obama'yı gördü, uyandığında cüzdanını cebinde bulunca sevindi. Bernard ise bizzat kendilerini mahalleye götüren delikanlı ile sabahı etti, delikanlıdan önce gözlerini açtı, yanındaki güzelliği seyretti bir süre ve o uyanıncaya kadar geçen on dakika içinde âşık olduğunu sandı...

Yüzleri gözleri şiş bir halde çıktılar mahalledeki evden.

Biraz yürüyüp caddeye vardılar, otoparka yöneldiler.

Önünden geçtikleri cami hiç dikkatlerini çekmedi bu kez.

Otoparkta araca bindiler.

Kazı alanına doğru neşeli ve ferah bir muhabbet eşliğinde sürdüler toyotayı.

Vardılar alana, atladılar arabadan, heyecanla testileri koydukları barakaya doğru koştular.

İçeri girdiler ve gördükleri manzara karşısında dördü de, domino taşları misali düşüp bayılacaklardı adeta.

Testilerin kapakları açılmış, içlerindeki şarap içilmişti.

Derken yüzünü gözünü ovuşturmasından akşamdan kalma olduğu anlaşılan Deli Şener girdi barakaya.

Onun hemen arkasından da Mehmet Usta.

Ali Küçükkürek, biliminsanlığının bünyesine kattığı olanca öfkeyle gürledi:

"Ne yaptınız siz!!!"
Şener dünyanın en saf gülüşüyle güldü:
"Ali Abi, bu büyük keşfi biz de kutlayalım dedik..."

—

Derviş

FISILDADI: "Kalk derviş, kalkma vaktin geldi."

Tanımadığım bu ses, üç asırdır uyuyan paslı kulaklarımda yankılandı.

"Uyan üstad," dedi, "sebep olacağın hikâyenin tam zamanıdır, biz emin olduk bundan, affeyle..."

Gözlerimi araladım. Bağrı açık mintanımdan burnuma küf kokusu yükseldi, göğüs kıllarımın minik beyaz solucanlar misali mintanın kumaşına yapıştığını idrak ettim. Bu idrakten sonra gözlerimi sesin sahibine çevirdim; güzel bir oğlandı, acıyla yekinip yerimden, dudaklarından öptüm, dilinin ucu dilime değdi, dilini ısırdım sanırım, küf kokusu yerini vişne rengi kanın kokusuna terk etti.

Gözlerini hırıltılı bir nefes eşliğinde kapattı oğlan, alt dudağımın ucunu emerken, uzanıp elimi tuttu.

"Eyvallah efendim," dedi, kirpiklerinden buğulu bir ıslaklık süzülürken...

Beni yıkadılar. Küfümü, urumu, yükümü alıp üç kat şehvetimi biraz olsun dindirdiler. Tuhaf esvaplar giydirip şeyhin huzuruna çıkardılar. Elini öptüm, eli kokusuzdu. Fakat ayaklarını yıkamayı unutmuştu. "Kendini görüyor musun?" dedi. Fırıl fırıl dönüp duruyordu gözleri. Yol bulmaya, kâm almaya çıkarıldığım huzur, o an bana yeterince huzurlu gelmedi. "Nasıl görebilirim şeyhim," de-

dim, "size bakıyorum." Dişleri binlerce misvakın kifayet edemeyeceği bir beyazlığa erişmiş idi, onları saklamaya çalışarak, "Peh!" dedi. Bu bir kısaltma ya da bir şifre olabilir miydi? Şeyh olmasına şeyhti, tavşanlı terlikleri dışında esvabı tam tekmildi. Burnundan konuşuyor, konuşurken fındık fıstık atıştırıyor ve belki bu yüzden hiçbir cümlesinin sonunu getirmiyordu. Ne zaman derin bir nasihate varacak gibi olsa başka bir konuya atlayıveriyordu. Kafası fena halde karışmış, acil tefekküre ihtiyacı varmış gibi görünen bir şeyh, bir süre sonra inandırıcılığını kaybetmeye başlıyordu. Et, kemik, sümük ve fikir parçalarının şeyhin bünyesinde hasıl ettiği arbededen artakalan seslerden kendime bir yol çizmeyi umuyordum.

"Çık," dedi nihayet, "çık ve ummana var."

Amel ve güzergâh belliydi artık. Beni sokağa attılar. Özenle hazırlanıp duayla yollanan bir cengâver değil, âlemlerin huzurunu bozmaya çalışan bir meczup gibi kapının önüne koydular.

Mevlevihanenin kapısında, ışığa boğulmuş bir dükkân karşıladı beni. Camında türlü türlü çalgı asılıydı, lâkin ortalıkta ne sazende ne de çengi vardı. İri kopuzların, kara gırnataların, cilalı dümbeleklerin arasında, uzun saplı, kadın vücutlu bir saz dikkatimi çekti. Frenklerin kitara dediği çalgı bu olsa gerekti, içime bir korku zerk oluverdi, ben uyurken Frenkler şehr-i İstanbul'u zapt eylemiş olabilir miydi? Şeyhin ayağında günah gibi duran o tavşanlı terlikler, Frenkler'in mevlevihane uslu dursun, cenkçi civanların ruhuna cesaret üflemesin diye verdiği, basiret bağlayan kara büyülü bir hediye olabilir miydi?

Sokaktan geçen ilk âdemi kolundan yakaladım ve telaşla sual ettim:

"Sarayda kim var, tahtta kim oturmakta?"

Kolunu sertçe çekip yüzüme ters ters bakarak çekip gitti genç âdem. Başka birini yakalayıp aynı suali sordum.

"Atatürk vardı, ama öldü," dedi, şaşkın.

"Atatürk" kelimesini duyar duymaz daha beter bir korkuya gark oldum. Eyvah ki eyvah, şehr-i İstanbul'u Frenkler değil Türkler zapt eylemişti. Demek, kuş uçmaz kervan geçmez ıssızlarda, İstanbul'un çok uzağındaki köy viranelerinde, izbelerde ve dahi inlerde yaşayan o cahil cühelâ gürûhu, ta buralara kadar gelmişti. Nefesimi tutup kalp çarpıntımı dindirmeye gayret ettim. Neticede şeyh bana bir vazife vermişti. Ummana varmalıydım, zihnimi korkuyla bozup ayaklarımı endişe ile bağlamamalıydım.

Kendimi aşağılara vurdum; zira umman denen letafet daim aşağıda olur, eğer ki Atatürk nam kişi hilafında bir icraat eylemediyse, ona tepelerden inilir... Ağır adımlarla yokuş aşağı ilerledim; aklımda kitara, sırtımda tuhaf urba, şeyhin sesi hâlâ kulaklarımda... Sokaklar cümle sübyandı. Mânâ veremediğim çığırışlarla, tuhaf sekişlerle eyleşiyorlardı. Hepsinin kafası yusyuvarlaktı ve kendi kafaları gibi yusyuvarlak bir taşın peşinde koşuyorlardı. Durup seyre koyuldum sübyanları... Kafalarının bu kadar yuvarlak, her birinin bu kadar tıpatıp olmasına hayret edip Atatürk nam padişahın eseri karşısında mecnun olmama ramak kalmıştı ki, sübyanların peşinde koştuğu yuvarlak taşın süratle üzerime doğru gelmekte olduğunu görüp aydım. Yapacak bir şey yoktu, ona dokunmaktan gayri. Ayağımın ucuyla ittiğim vakit gayetle yumuşak olmasına hayret ettiğim taş, yuvarlanarak iki kısa tahta direğin arasında duran sarı mintanlı sübyanın bacaklarının arasından geçince, diğerleri bir ağızdan sevinç çığlıkları atarak ellerini birbirine vurmaya başladılar. "Goool!" şeklinde mânâ veremediğim bir nida ile üzerime atılıp beni omuzlarına aldılar ve bir müddet tahtırevan misali gezdirdiler. Tekrar yere bırakıldığımda meşkle harap edilmiş bir cariye kadar bitaptım.

Üç-beş adım atmıştım ki, kirli lâkin besili kedilerden müteşekkil bir çete yolumu kesti. Sokak kedisi oldukları ayan beyan iken, bunca besili olmalarına hayret ettim. Ahali kafi miktarda ekmek buluyor, artıklar bu kedileri böyle semirtmeye yetiyor olmalıydı. Sultanın fütuhatta topladığı ganimetler sarayından taşıyordu

zahir. Yaradan kâinatın her zerresinde zuhur etmişti, o sebepten cümle mahlûkatı sevmek lazım gelirdi, biz öyle bilirdik. Lâkin hem küstah hem sırnaşık olma kabiliyetine sahip bu kedi milleti beni ezelden beri huylandırırdı. Dergâhın bilumum cenahlarında sarhoş gibi gezinip gamsız gamsız uyuyan kedilerin yanına yaklaşamazdım hiç. Benim bu davranışımı idrak edemeyip kınar gözlerle bakan yoldaşlarıma sebebini izah edemezdim. Onlara, kedilerin bana kadınları hatırlattığını, kadınları hatırlayınca vücudumda tuhaf bir irkilme hasıl olduğunu, irkilen vücudumun ruhumda birbirine çarpan çakıltaşları misali baştan çıkarıcı bir yaygaraya sebebiyet verdiğini anlatamazdım. Gizli gizli şuna inanırdım ben: Yaradan kendini kâinata paylaştırırken, şeytan bir fırsatını bulup yaradanla beraber kedilerin ve kadınların içine duhûl oluvermişti. O yüzden kadınlarla kedilere itimat edilemezdi.

Kedi çetesinin mümkün mertebe uzağından geçerek seyahatime devam ettim. "Kediyi an, kadına hazırlan" kaidesi kendisini tatbik etmekte gecikmedi. Gözleri ahu, endamı lâtif, hayret verici raddede açık kıyafetli iki hatun, apansız karşıma çıkıverdi. Hemen başımı önüme eğip günahtan kaçmaya gayret ettim, lâkin gözlerim pabuçlarımla buluşmaya direniyor, başım bir türlü aşağıya meyletmiyordu. Çaresizlik ve kirlenmişlik hissiyatıyla, hoş kokular ve cıvıltılı laflar saçarak yanımdan geçmekte olan hatunlara diktim bakışlarımı. Aman o ne güzellik, o ne aklık, o ne çılgınlıktı. Upuzun boyunların zarif omuzlarla birleştiği mıntıkada adeta güller açıyor, omuzların aşağısını zorla örtebilen avuç içi kadar kumaş, memeleri yarıya kadar açıkta bırakıyordu. Bembeyaz memelerin birleştiği çatal, beni içine çekip yutacak bir kör kuyuydu sanki. Başım dönüyor, vücudum ürperiyor, kasıklarımın arasına tuhaf bir sıcaklık yayılıyordu. Gözlerimi indirip önüme baktığımda, zekerimin beni takip etmem gereken istikamete davet edercesine doğrulduğunu gördüm. Aniden, işlediğim günahı bana hatırlatırcasına üzerime serin bir gölge düşüverdi. Zekerimden gözlerimi ayırıp başımı göğe kaldırdım ve Galata Kulesi'ne vardığımı anladım.

Orada devasa bir kalabalık karşıladı beni. Devlet-i âli Osmaniye'de galeyana gelecek meydan kalmamış gibi, tekmil cemaat bu haşmetli zekerin önünde birikmişti. Ellerinde cesametli fermanlar, gözlerinde akıncılara has fişek gibi bakışlarla ecel şerbetini çoktan içmiş padişahın adını hasretle çağırıyorlardı. Ön saflarda, bir emsal kıyafetlerinden muhafız olduklarına hükmettiğim, ne var ki ununu elemiş suretlerine bakılırsa çoktan tekaüt edilmeleri icap eden, beş-on kişiden müteşekkil bir zevat vardı. Onlar da taş peşinde koşan sübyanlar misali yuvarlak kafalıydı. Akabinde arkalara seğirdi gözüm; pırıl pırıl delikanlılar, badem gibi hatunlar vardı; koskocaman, al bir sancak taşıyorlardı. Sancak uzayıp gidiyor, ucu bucağı görünmüyordu. İçimden koca bir "maşallah" çektim. Ufacık bir hendese ve cebir muhakemesiyle, adını hasretle çağırdıkları padişahın hangi senelerde tahta geçtiğini tahmine gayret ettim: Sübyanlar yedi ila sekiz yaşlarında, ön saflardaki zevat yetmiş ila seksen yaşlarında ve her iki zürriyet de yuvarlak kafalı olduğuna göre, yuvarlak bir hesapla, ahalinin kâfi miktarda ekmek bulabildiği, kedilerin semirebildiği, memelerin azat edildiği, şeyhlerin tavşanlı terlik giyip fındık fıstık atıştırabildiği bu müreffeh nizamın, en azıyla 80 sene evvelinde hüküm sürmüş bir saltanatın eseri olduğu ferah feza zikredilebilirdi. Bunun ne cins bir nizam, ne menem bir intizam olduğunu ziyadesiyle merak ettim; lâkin cemaatin elinde salınan fermanları okumaya, okuyup bellemeye muvaffak olamayınca, ben ki mürekkep yalamış, kendini ekseriyetle âlim sayan, cebir, geometri ve astronomiye dahi vakıf bir kişi olarak, kendimden muazzam hicap duydum.

Kuleyi çevreleyip aşağılara doğru uzayıp giden cemaati takiben ilerledim. Zira içimde sancağın nihayetini bulmak istikametinde kuvvetli bir arzu uyanmıştı aniden. Lâkin bir vazifem vardı, kimse de beni bundan döndüremezdi. Şeyhim güzergâhtan çark etmiş olduğumu görse ne derdi? Zaten ne zaman bir kusura meyletsem, sanki şeyhim beni duyuyormuş gibi ondan medet umuyor, onu düşününce başka bir âleme geçiyordum. "Şeyhim," dedim,

kendi kendime, "bu minvalde benim vazifem nedir, bir daha söyle?" Şeyhimin sesi zihnimde yankılanmaya başladı. "Yürü müridim yürü ummana, bereket memede değil engin ummanda!" Tasavvur âleminde başkalaşıyor, artık burnundan konuşmuyordu şeyhim. Sesi daha kutsi, ulvi ve davudi bir tonla bedenimi sarıp sarmalıyordu. Vazifesini bir çift memeye sattığı rivayet edilen Baltacı'yı ve daha nice niyeti bozuk paşaları hatırladım. Gözlerimi hatunlardan kurtarıp sancaktan ayrıldım ve ummana doğru yürümeye devam ettim.

Saatler var, bir lokma koymamıştım ağzıma. Karnımdan gelen gurultuları bastıramayınca, hemen ilk bulduğum esnafın dükkânına attım kendimi. Şeyhim canımı çektirmişti, biraz fındık fıstık beni kendime getirebilirdi. Yaşı geçkin esnaf, önce verdiğim mecidiyeyi kabul etmedi. Sonra tam çıkmak üzereyken beni durdurdu, elimdeki mecidiyeyi kapıp iştahla ısırmaya koyuldu. Yeni nizam güzeldi hoştu da bu itimatsızlık pek hayra alâmet değildi. Pırıl pırıl parıldayan mecidiyeyi dişlerinin arasından çekip cebine indiren esnaf, küçülen gözleriyle pis pis sırıtıyordu. Sonra ceplerimi fındık fıstıkla doldurup beni dükkânından sepetledi.

Derviş düsturu gereği ağzıma her üç adımda bir fıstık, her beş adımda bir fındık atarak yokuş aşağı yürüdüm. Çalgı dükkânlarının yerini, cıvıl cıvıl resim dükkânları almıştı. Lâkin camlı tezgâhlara yan yana konmuş çerçevelerin içindeki resimler, durmadan değişiyor ve ben onları takip etmekte müşkülat çekiyordum. Gözlerimi bir türlü alamadığım çerçevelerin içinden envai çeşit mahlûk ve mekân, baş döndürücü bir süratle gelip geçiyordu. Sakallı ve öfkeli bir güruh, gözleri birbirine yakın duran bir ademin resmini ve şeritli bol yıldızlı bir sancağı yakıyordu. Her daim, "Ya yaradandan yanasın, ya da kâfir," dediği için dergâhta hiç sevilmeyen ilk şeyhimi hatırlatan o çipil gözlerin, alevlerin içinde yavaş yavaş kayboluşunu seyrettim. Akabinde, kurnaz tefeciler gibi sırı-

tan, yere yakın bir ademi, göğe yakın bir hatunun elini tutmuş, uzadıkça incelen bir demir kulenin altında dolaşırken gördüm. Derken hatunla adam durup kendilerini seyreden kalabalığa dönerek el salladılar. Kalabalık bir acayip tezahürat koparınca, yere yakın adem parmaklarının üzerinde yükselip hatunun dudaklarına bir buse kondurdu. Midem utanç ve teessür karışımı bir hisle bulanırken, kalabalıktan yükselen tezahürat delice bir hal almaya başladı. Ne şekil bir dünya olmuştu bu böyle? Bir kısım ahali kâfir işidir diye resimler yakarken, diğer kısmı aleni bir günaha nasıl çılgınca alkış tutabiliyordu?

Ruh bulandıran bu sualleri zihnimden kovmam icap ediyordu. Dükkânının önünü süpüren gençten bir esnafa yaklaştım ve hareketli çerçeveleri göstererek sual ettim:

"Ey kardeş, bu nasıl bir iştir ki resimler hareket etmekte?"

Esnaf başını süpürgeden kaldırıp beni tepeden tırnağa süzdü.

"Tiyatrodan mı geliyorsun?" diye sualle mukabele etti.

Müridi olduğum dergâhın ismini zikretmeme imkân vermeden, "Gel içeri, sizin plazma hazır," deyip dükkâna girdi. Esnafı takip ettim. İçeride hareketli resim çerçevelerinin daha nicesi vardı. Bir tanesinde badem bıyıklı, yuvarlak kafalı, yorgun bakışlı bir ademle, temiz yüzlü, patlak gözlü bir başka adem yan yana oturmuş, hararetli bir muhabbete koyulmuşlardı. Patlak gözlü olanın söyledikleri bana İspanyol denizcilerinin lisanını hatırlattı, ama söylediklerine katiyen vakıf olamadım. Badem bıyıklı olan lafı devralınca dikkat kesildim, zira kullandığı lisan ziyadesiyle aşina idi. Mayhoş bir sesle konuşan mezkûr ademin söyledikleri arasında, "medeniyet, köprü, ittifak" kelimelerini idrak ettim. Yavaş yavaş daha fazlasına da müdrik hâle geliyordum ki, esnaf önüme kocaman bir kutu koyup, "Para peşin, 500 avro..." dedi. O bunu söylerken gözüm başka bir resme takıldı ve gördüklerim karşısında dehşete kapıldım. Adeta ruhumu oracıkta teslim edecektim. Be-

yazlar içinde bir grup mevlevi, cilalı bir sahnenin üzerinde huşû içinde dönerken, sahnenin etrafındaki masalarda telaş içinde yemek yeniyor, neşe içinde mey tokuşturuluyordu. Esnafı ve kutuyu öylece bırakıp kendimi dükkândan zor attım, yokuş aşağı koşmaya başladım. Koştukça fındık fıstıklar ceplerimden fırlayıp sağa sola saçılıyor, ruhumda giderek büyüyen günah hissi bir ateş topu misali midemden yükselip boğazımı yakıyordu.

Üç asrın pasını taşıyan vücudum bir süre sonra koşmaktan yoruldu, durup sırtımı bir duvara yasladım. Mevlevihaneden beri kat ettiğim topu topu çeyrek fersahlık yol boyunca görüp duyduklarım beni tüketmeye yetmişti. Nasıl bir devre uyanmıştım ben böyle? Nasıl oluyordu da mevlevilerin kutsal ak etekleri meze tabaklarının, mey şişelerinin ortasında uçuşuyordu? Bu nevi sualler zihnimde mehteran misali iki ileri bir geri hareket edip nefesimi keserken, burnu kıpkırmızı olmuş, iki yana sallanıp duran bir hırpani, elinde bir şişe suyla yamacıma geldi.

"İyi misin baba? Bir yudum ister misin?"

İsterdim. Kahverengi şişeyi kapıp kafama diktim. İçimin yangınıyla art arda yudumlar çektiğimden, suyun acı tadını neden sonra idrak ettim. Su değil, adeta zehirdi içtiğim. İçimdeki ateş sönmek bir yana, daha da katmerlendi, başım dönmeye başladı, yüzüme tuhaf bir sıcaklık hücum etti ve ta ciğerimden kopup gelen kahkahaları zapt edemedim. Ben boğulurcasına gülerken, hırpani adem elimden şişeyi kapıp söylene söylene uzaklaştı. Bir müddet o duvarın dibinde ağzımdan tükürükler saça saça güldüm. Neden sonra sakinleştim ve az ileride bir hayrat olduğunu gördüm. Doğruca oraya gidip ağzımı çeşmeye dayayarak kana kana içtim ve içimdeki yangını bir nebze söndürdüm. Ateşim dindi, hafızam döndü. Zihnimde koca bir değirmen, kulaklarımda kesif bir uğultu ve kalbimde ince bir sızı, vazife aşkıyla tekrar yürümeye koyuldum.

Sanki asırlar boyu yürümüştüm. Ayak parmaklarımda nal gibi

nasırlar yer etmiş, gene de ummanı görmek nasip olmamıştı. Nasıl olmuştu da Fatih'in cengaverleri bunca yolu, hem de kayıklarla geçebilmişti? Karşımda yüksek yüksek hanlar, haneler vardı, karşımda aksimi gösteren camlar vardı. Lâkin umman hâlâ yoktu. Artık her şeyden şüphe duyar, kendime sual eder olmuştum. Resimlere dahi hareket verebilen yeni nizâmın koskoca Haliç'i yerinden etmesi, olmayacak şey miydi? O yüce ve kıvrak boynuzun yerinden sökülüp götürülmesi; görünürde cenk yokken, varmış gibi, binlerce kişiyi devasa bir sancağın altına toplamaktan daha mı meşakkatli bir iş idi?

Sırlı camları olan, pek yüksek bir hanın önünde durdum. Camın karşısına geçip vakitlerce kendimi seyrettim. Allah'ım, ne kadar perişandım! Üzerimden akın akın süvariler geçmiş gibi harap, süfli ve tarumardım. Dişlerime baktım; biçare felâketzedeler gibi dizilmişlerdi. Nerede şeyhimin bembeyaz incileri; nerede benim tortulu, yampiri dişlerim. Bunca pislik yetmiyormuş gibi, aralarına fıstık kabukları da dolmuştu. Şeyhimin verdiği mukaddes vazifeyi bu hâlde mi yerine getirecektim? Asla, ummanın huzuruna bu şekil çıkamazdım; camdaki aksime baka baka fıstık kabuklarını tırnağımın ucuyla dişlerimin arasından çıkarmaya başladım. Tam ön dişlerin temizliğini bitirip azılara geçmeyi düşündüğüm sıra, hanın içinden çıkan heybetli bir cüsse, beni yakamdan tutup çekiştirmeye başladı. "Ne bu celâl?" dememe kalmadan tekmil kuvvetiyle enseme bastı. Beni hanın içine doğru sürüklerken anama saydırmayı da ihmal etmiyordu. Nihayetinde kendi kendine açılan kapılardan geçip büyücek bir odaya vardık. İçeride bulunan onlarca göz üzerime çevrildi. Bunlar sivri kafalıydı; başları tepelerinden yontulmuş gibi yukarıya çıktıkça inceliyor, alın hizasına gelindiğinde ebadını külliyen kaybediyordu. Ellerini neyse ki ensemden çeken, hanın hususi muhafızı olduğuna hükmettiğim heybetli cüsse, sivri kafalara beni işaret edince, hepsi birden ağız dolusu gülmeye başladı.

Birbirlerine bakıp diş temizlermiş gibi yapıyor, bilahare beni gösterip kahkahalar atıyorlardı. Benimle böyle bir süre eğlendiler, bir fındık fıstık atmadıkları kalmıştı. Bu esnada gözlerim yan cenaha seğirince, önünde camız misali dişlerimi temizlediğim sırlı camın arkasına geçmiş olduğuma kanaat getirdim. Camın önünden gelip geçenleri seyredebildiğimi, lâkin onların bu seyirden bihaber olduğunu görünce vaziyete vakıf oldum: Benimle eğlenen, âlem ve cümbüşü pek seven bu sivri kafalı güruh, dev bir aynanın içinde yaşamaya mecbur edilmiş zavallılardan müteşekkildi. Bu havasız yerde gün sayıp ömür tüketiyordu hepsi. Böylesi dev bir aynanın içine hapsedilmek için, kim bilir vaktinde ne günah işlemişlerdi? Harama mı el uzatmışlardı, padişaha mı karşı durmuşlardı? Ara vermeden gülüp eğlenmeleri elbette aklıma başka bir ihtimali daha getiriyordu; bunlar aklı kıt âdemler de olabilirdi; ahalinin akıl sıhhatini muhafaza için tecrit edilmiş ve ıslah olmaları gayesiyle cümleten bu aynanın ardına tıkılıp bırakılmışlardı. İçlerinden biri, yaradan beni affetsin, belki de en sivri kafalısı, gülmeyi kesip bana doğru gelmeye başladı. Cebinden şangır şungur öten bir şeyler çıkardı ve onları avcumun içine usulca bıraktı. "Koy cebine," dedi, "ve arkana bakmadan topukla!" Avcumda duran hafif ve tuhaf şeyler, kalp mecidiyelere benziyordu. "Delidir, ne yapsa yeridir," deyip bu kıymetsiz süprüntüleri cebime attım. Sonra icazet almak için heybetli cüsseye döndüm. O eğlenmeye devam ediyor, ağız dolusu gülüyordu. Fırsat bilip kendimi dışarı attım.

Hanların arasından sendeleyerek yürürken yanımdan geçenlerle de cebelleşiyordum. Sağdan soldan bindirenler yüzünden mecalim kalmamış, takatim iyice kesilmişti. Bu esnada karnım da davul gibi şişmişti. Boş mideye indirdiğim fıstıklar ve kafama diktiğim acı su, gaz yapmış olmalıydı. Biraz havadar bir meydana çıksam efil efil yellenecektim. Hem mukaddes vazifemi ifa etmek için hem de gazımın tahliyesi için ummana varmak mecburiyetindeydim.

Bir vakit daha yürüdüm, hanlar hamamlar geçtim, nihayetinde ummana vardım. Umman cümle haşmetiyle karşıma serildi. Kıyı-

dan gelen serin esintiyle kendimi toplar gibi olmuştum. Amma velâkin, akabinde yüzüme vuran kesif kazurat kokusuyla tekrar çöktüm. Sanki tüm ahali, tahliye için Haliç'i mesken tutmuştu. Burnumun direği kırıldı. Artık içim bulanıyor, başım da dönüyordu. "Şeyhim," dedim, "ummana vardım, artık vazifem bittiyse, müsaadenle bu bet kokulu diyarı hemen terk eyleyeceğim." Belli belirsiz bir "Peh!" sesinden gayri bir şey duyulmadı, asabım bozulmaya başlamıştı. "Şeyhim," dedim, yine kendi kendime, "güzel şeyhim, inci dişlim, geldim, ummana vardım, yolumda ne sancaklar gördüm, ne memeler butlar gördüm, hiçbir mani beni yolumdan döndüremedi, yolunu yolum bildim, söyle neticelendi mi şimdi vazifem?" Gaipten de olsa, bir ses gelmedi. Derken gözlerim karşı kıyıya takıldı. Yoksa şeyhim beni karşıya mı çağırıyordu?

Kıyıda duran kayıklardan birine yanaştım. Sivri kafalının verdiği kalp mecidiyeleri topaç yüzlü, babacan kayıkçıya uzatıp beni karşıya geçirmesini istedim. Belli mi olur, kalp malp, belki de mecidiyeleri yuttururdum. Kayıkçı güzel sesiyle, "Soğan ister misin?" diye sordu. Bilemedim, şeyhime sordum. "Şeyhim," dedim, "ister miyiz?" Ondan yine ses seda çıkmadı. Bu sükûnet sabrımın hudutlarını zorluyordu artık. O meyanda kayıkçı bana bir ekmek uzattı, içinde ızgara balık vardı. İştahla yemeye başladım, midem bayrama durdu. Ben ekmek yediği kapıya ihanet edecek derviş değildim ve bu kapıyı da derhal dergâhım bildim. "Şeyhim," dedim kayıkçıya, "vereceğin vazife var mıdır?"

—

Kırmızı

1

İNSAN ÇOCUKKEN bir büyük saadet ülkesinde yaşıyor, sağa sola şuursuzca koşturup neşeyle kişniyor. Sonra büyüyor, büyüdükçe salaklaşıyor, salaklaştıkça unutuyor o mesut diyarı, bir nevi ölüyor. Çocuklukla yaşlılık arasındaki dönem araf misali; kitabesi ağır mesailerle, küçük hesaplarla, kesif mutsuzluklarla yazılan bir mezartaşının gölgesinde azap gibi boktan hayatlar. Yetişkinler zombilere benziyor...

Fakat yaşlanınca adeta ikinci kez doğuyor insan, diriliyor, ahirete birkaç adım kalmışken tekrar yaşamaya başlıyor. Yaşlıların yetişkinliğin arafını unutmasına bunaklık diyorlar, çok yanlış, onlar unuttukça hatırlıyor. Yaşlılar, en huysuzları, en nemrutları bile, çok matrak, hazin ve dürüst oluyor...

Benim bir Hamza dedem vardı, daha doğrusu annemin dedesi. Küçük bir çocuktum onu tanıdığımda. Aileler arasında nikâh töreni sırasında vuku bulan bir kavgadan dolayı anne tarafıyla görüşüp tanışmak nasip olmamıştı. Küslük bitip aileler kalabalık bir yemek eşliğinde barıştığında beş yaşında falandım. Beni onun karşısına dikip, "Bak bu büyük deden, Hamza, öp elini," demişlerdi. Elinin üzerindeki kahverengi lekeleri, dudağımı zımpara gibi acıtan kuru, çatlak derisini dün gibi hatırlarım. Bir de dedenin "bü-

yüğünün" ne manaya geldiğini merak ettiğimi. Ama en net hatırladığım şey, Hamza'nın yüzünün neredeyse yarısını kaplayan kocaman, kapkara güneş gözlüğüydü...

Ben elini öperken babama doğru kafasını kaldırıp, "Nedir bunun ismi?" diye sormuştu. "Murat" cevabını verdiklerinde öfkelenip elini hışımla çekmiş ve bağırmıştı: "Ermeni ismi mi koydunuz çocuğa? Mehmet'in, Ahmet'in suyu mu çıktı? Allahsız kitapsızlar, sizin hiçbir işiniz rast gitmez, benden söylemesi..."

Yaşlanmak Hamza'nın gövdesinde küçülmeden ziyade büyüme tesiri yapmıştı sanki, çok iri bir adamdı. Her daim kalın bir bastonla dolaşırdı etrafta. Sokakta oynayan çocukların gürültüsünden hiç hazetmezdi, kaç kez bastonunu kaldırıp, gözündeki kara gözlüğüyle küfrede küfrede çocukları kovalamasını seyretmiştim evin penceresinden. Hastalıklı, cılız bir çocuktum, sokağa çıkmama izin vermezlerdi. Hamza çocuk avından yılıp soluk soluğa eve döndüğünde, "Kalmadı şöyle efendi gibi çocuk doğuran. Piç fırlıyor artık bütün karıların amından..." mealinde söylenir, annemse beni kolumdan tuttuğu gibi onun galiz küfürlerinin menzilinden apar topar çıkarırdı...

Birinci Dünya Savaşı ve akabinde İstiklâl Harbi sırasında, tam dokuz sene, evini bir kez olsun görmemecesine askerlik yapmıştı Hamza. Rivayete göre savaş sırasında hafiften delirmiş, terhis olup döndükten sonra bir yıl boyunca evin en karanlık odasına kapanmış, tek bir insanla konuşmamış, saçı sakalı birbirine karışmış halde gönüllü ev içi sürgünlüğünü nihayete edirdiğinde ilk yaptığı şey karısından mercimek çorbası pişirmesini istemek olmuştu. Karısı, Hamza'nın artık iyileşme iklimine girdiğini sanıp sevinçle çorbayı yapmış, fakat çorba dolu tabağı sofraya koyduğunda kaşığı alnının ortasına yemişti. Bizim oralarda çorbayı bol salça ve acıbiberle yaparlar, rengi kırmızı olur. Hamza'nın kaşığı karısının

kafasına fırlatmasının sebebi de işte buydu. "Bundan sonra önüme kırmızı yemek koyarsan seni gebertirim!" diye avaz avaz bağırmıştı büyük nineme. Meselenin aslı çok geçmeden anlaşılacaktı. Adeta boğa gibi, kırmızı renge dayanamıyordu Hamza, ne zaman kırmızı görse öfkeleniyor, kendini kaybediyordu. Bir keresinde odun kırarken fırlayan bir kıymık koluna batmış, o koca, heybetli adam inceden sızan kanı görür görmez şak diye düşüp bayılmıştı. Velhasıl o evde yıllar boyu bir kez bile alenen karpuz yenmedi, yemeklere domates ve salça konmadı, mekânda kırmızı olan ne varsa ya atıldı ya eşe dosta dağıtıldı. Ta ki gözlük gelene dek...

Hamza'nın kırmızıyla karşılaşmak korkusundan sokağa adım atmadığını, ev içindeki daimi ve asabi varlığıyla hane halkına cehennem azabı yaşattığını duyan tahsilli bir akrabamız, ta İstanbul'dan getirtmişti parlak renkleri öldüren o kapkara gözlüğü. Gözlüğün İstanbul'dan geldiği günün hikâyesi, aile içinde efsane gibi dilden dile dolaşırdı. Hamza gözlüğü taktığı gibi evden fırlamış ve birkaç saat sonra nadir bir neşeyle dönmüştü. Anlatılanlara bakılırsa Hamza doğruca camiye gidip imama gözlükle namaz kılmasının günah olup olmayacağını sormuş, yakışık almasa da günah olmayacağını öğrenince çocuklar gibi sevinmişti. Artık cuma namazlarını rahat rahat Tanrı'nın evinde kılabilecek, yerdeki halıların, duvardaki ayetlerin, imamdaki cüppenin kırmızısı onu engelleyemeyecekti. Ve artık kendisi gibi yaşlı birkaç arkadaşıyla kahvehanede ferah feza oturup sohbet edebilecek, tavladaki pulun, duvardaki bayrağın, bardaktaki çayın kırmızısı onu öfkelendiremeyecekti. O havalara uçmayacaktı da kim uçacaktı?

Hamza solcu bir öğretmen olan babamı hiç sevmezdi. Ona göre solcuların topu dinsizdi. Babamın muhacirliği de ilave bir eksi puandı Hamza'nın gözünde. Her fırsatını bulduğunda, "Bu muhacirler hazıra kondu. Biz savaştık, onlar gelip hazıra kondu. Hem bunların belleri de dilleri de gevşektir. Muhacire kız verdiniz ya,

hiçbirinize hakkım helal değil. Kürde verseniz daha iyiydi, onlar hiç olmazsa merttir, dürüsttür. Muhacir kapıdan girdi miydi, namus bacadan çıkar..." diye söylenir de söylenirdi. Hiç söndürmediği sigarasından dumanlar saça saça söylenmek genellikle onun tek konuşma biçimiydi zaten. Aile fertleriyle dolu kalabalık salonun en ücra köşesinde, dudaklarında duadan mı küfürden mi kaynaklandığını kimsenin bilmediği daimi bir kıpırtıyla öylece oturur, yarı yarıya kıstığı gözleriyle etrafı kollardı. Hamza ortamdayken hassas meselelerin konuşulmaması gerektiğini herkes bilirdi. Hele siyaset konuşmaktan özenle kaçınılırdı. Çünkü hangi siyasi eğilimi savunursanız savunun, Hamza'dan sıkı bir fırça yemeniz garantiydi. Hamza'ya göre sağcısı solcusu, dindarı laiki, hepsi aynı bokun soyuydu. Birinin küfrü hak etmesi için isminin başında siyasetçi sıfatı olması kafiydi. Vatanı satmak için hepsi yarış halindeydi. Tek mesele, alıcının kim olacağıydı. Rusya, Amerika, Arabistan, Avrupa... Türkiye'yi ucuza kapatmak için sıraya girmişti...

İşte dananın kuyruğunun kopup Hamza'nın dilinin kemiğinin tuzla buz olduğu nokta da burası olurdu. Ondan sonra bitmek bilmez bir savaş hatırası furyası başlardı. Hamza'nın yaşından beklenmeyecek bir zindelik ve akıcılıkla, saatlerce anlattığı o hatıraları dinlemek mecburiydi. Kimse yerinden kıpırdayamaz, tuvalete bile gidemezdi, çünkü kalkma gafletinde bulunanlar en yakası açılmadık küfürleri sineye çekmek zorunda kalırdı...

Hamza'ya göre onlar bu vatanı, envai çeşit iç ve dış düşmana karşı cenk ederek kurtarmışlardı. Bir anlatmaya başladı mı Hamza'nın gazabından ülkede yaşamış ve yaşayan herkes nasibini alırdı: Balkanlardan ve Kafkaslardan gelen muhacirlerin bir tekinde iş yoktu, topu ahlaksızdı, gevşekti, elinde imkân olsa hepsini geldikleri yere gönderirdi. Kürtler mertti, dürüsttü, ama haindi de. Fırsat varken topunu imha etmek lazımdı, ama iş işten geçmişti. Ermeni-

ler çok Müslüman öldürmüştü, onları sürmesek ortalıkta Müslüman bırakmayacaklardı. Rumlar Yunanla birlik olmuş, vatanı işgal edip Bizans'ı tekrar kurmaya kalkmıştı. Muvaffak olamayıp kaçarken de intikam maksadıyla güzelim İzmir'i cayır cayır yakmışlardı. Araplar bizi sırtımızdan hançerlemiş, topraklarımızı İngiliz gâvuruna satmışlardı. Zaten Araplar kaba, cahil ve pis olurdu, bu ihanetlerine hiç şaşmamalıydı. Acemler kendilerini bir bok sanan, ama şiir okuyup şarap içmekten başka şey bilmeyen sahtekârlardı. "Acem oyunu" diye bir atasözü boşuna çıkmamıştı. Ayak üstü insanın donunu kıçından çekip alırlardı. Çingeneler hırsızdı, Lazlar aptaldı, Yahudiler dolandırıcıydı...

Vatan sınırları dahilindeki halklara yönelik bu hezeyanlı küfür yağmurundan Türkler muaf kalsaydı, Hamza'yı bir tür meczup gibi kendi haline bırakmak, hatta ona acımayla karışık bir anlayışla bakmak mümkün olabilirdi belki. Ama gel gör ki, en ağır sözleri Türkler aleyhine sarf ederdi. Hamza'ya göre Türkiye'nin esas düşmanı Türklerdi. Çünkü Türkler tembeldi, Türkler korkaktı, Türkler saftirikti, Türkler cahildi, Türkler en büyük sahtekârdı. Kahramanlık destanlarının, yiğitlik hikâyelerinin hepsi yalandı. Türkler tatlı canları ne zaman tehlikeye düşse ânında kaçarlardı. İstiklâl Harbi'nde asker kaçaklarının sayısı, savaşanların sayısından fazlaydı, ama kimse bunu bilmez, bilse de söylemezdi. Türklerin savaş sırasında yediği haltları oturup yazmaya kalksa, kitaplara sığmazdı. Ama hakikatleri gizliyorlardı, milleti ecdadının kahraman olduğuna inandırıyorlardı. Hamza'yı ağzı açık dinleyen bütün aile fertlerinin aklına aynı soru gelir, ama kimse sormaya cesaret edemezdi:

"Sen tek başına mı savaştın dede?"

2

Hamza'nın ilk bunaklık emaresinin konusu bendim, bir de annem.

Bir gün salonda otururken, anneme dönüp, "Bu ortalıkta dolaşan velet kim? Nerden getirdiniz bu piçi Leylâ?" diye sormuştu.

Beni tanımamıştı, bununla kalsa iyi, anneme altı aylıkken kızamıktan ölen ilk kızının ismiyle hitap etmişti. "Leylâ" ismiyle anıldığını duyduğunda annem Aylâ'nın darmadağın bir suratla ürperdiğini, bunun beni de korkuttuğunu hatırlıyorum. Hamza'nın beni unutması ise hoşuma gitmişti. Belki "Ermeni Murat" olmaktan kurtulup, kendimi yepyeni bir isimle kabul ettirebilirdim ona ve beni sevmesini, okşamasını sağlayabilirdim.

Emareleri başka emareler takip etti. Bir gün sinirli bir imam bulduk kapımızın önünde, yanında Hamza'yla. "Namazın orta yerinde, herkes secdedeyken ayağa fırladı, ayet levhalarından birini gösterip yanlış yazılmış, düzeltin diye bağırmaya, küfretmeye başladı. Biz Tanrı huzurunda böyle münasebetsizlikler istemeyiz. Sizden ricam, dedenize mukayyet olmanız. Hatta bence acilen bir hekime gösteriniz," dedi imam. Ve biz Hamza'nın okuma-yazma bildiğini ilk kez o zaman öğrendik. Bizim bildiğimizden farklı bir dilde okuyup yazıyordu, ama neticede biliyordu işte, çok şaşırmış, ona saygı duymuştuk.

Benim için en mühim bunaklık emaresi ise bir Ramazan bayramı sabahı beni yanına çağırıp tam bir torba şeker vermesiydi. Demek ismimi unutmuştu. Kesin unutmuştu, çünkü şeker vermekle yetinmeyip bir de beni kucaklamış, boynuna bastırmıştı. O lezzetli ter kokusunu doyasıya çekmiştim içime, babamın kokusuna benziyordu, babam muhacirdi, Hamza değildi, ama ter kokuları birbirine benziyordu. İnsan büyük, saadetli ve güvenli bir dünyaya giriveriyordu onları koklarken...

Sanırım Hamza dedemi ben öldürdüm.

İstemeden oldu, ama ben öldürdüm.

Kahvehaneden döndüğü o gün, evin içinde uçurduğum kâğıttan uçağın peşinden, kendimden geçmiş bir halde koşmuyor olsaydım, tam kapıyı açıp hole adım attığında Hamza'ya çarpmamış olsaydım, Hamza çarpmanın etkisiyle yere yuvarlanmamış olsaydı, yere yuvarlanırken gözlüğü gözünden fırlayıp kırılmamış olsaydı, hane halkı onun gözlüğüne güvenerek evin içindeki kırmızı sansürünü gevşetmemiş olsaydı, o gevşeme nedeniyle kapının önüne dizilen ayakkabıların altına gelişigüzel gazeteler serilmiyor olsaydı, o gazetelerin birinin baş sayfasındaki nal gibi büyük bir renkli fotoğrafın muhtevası ölü ele geçirilen teröristler olmasaydı, ölü ele geçirilen teröristlerin bedenlerinden o kadar çok kan akmamış olsaydı, Hamza'nın yuvarlandığı yerde ıhlayarak açtığı gözlerinin buluştuğu ilk görüntü o resim olmasaydı, belki büyük dedem bugün hâlâ yaşıyor, biz de milletçek onu dünyanın en yaşlı insanı sıfatıyla Guinness rekorlar kitabına yazdırmaya gayret ediyor olacaktık...

Ben ayağa kalkıp bana sıkı bir azar kaymasını, belki okkalı bir tokat atmasını yanı başında tir tir titreyerek beklerken, o resme kilitlenip kaldı. Kapının önünde hafifçe doğruldu, sırtını duvara verip bağdaş kurdu, uzanıp gazetedeki resmi yırttı, gözlerine doğru yaklaştırıp bir kuyumcu dikkatiyle dakikalarca inceledi. Vakit geçtikçe aldığı nefesler sertleşiyor, yüzünün her daim sert çizgilerinde tuhaf bir yumuşama seziliyordu. O yumuşaklık belli bir noktada iyice oturdu, tümüyle sahip oldu yüzüne, bir an gülecek sandım, ama gülmedi. Resmi gömleğinin cebine sokuşturup yavaşça ayağa kalktı, doğruca evin en karanlık odasına yöneldi, odaya girdi, kilitte çevrilen anahtarın metalik sesini duydum ve bir kez, sadece bir kez, boğuk bir hıçkırık...

Tam dört gün kaldı odada, kapının diğer tarafındaki yalvarmalara, ikna gayretlerine aldırmadan, yemeden içmeden, tek bir ses çıkarmadan.

Bütün ailenin büyük dayımın kapıyı kırma önerisini hararetle desteklediği ve "Yeni gözlük de hâlâ gelmedi. Allah o İstanbullu optiğin belasını versin," diye ilendiği dördüncü günün gecesinde, salonun kapısında belirdi Hamza. Bitkindi, dört günde iğne ipliğe dönmüş, o heybetli hacminin neredeyse yarısını kaybetmişti. Ve sırılsıklamdı, üzerinden tüten çiş kokusu bir anda tüm mekânı kapladı. Teyzelerim orta sehpasının üzerine laubali bir şekilde konulmuş kırmızı yelekli gürbüz Bavyera köylüsü biblosunu can havliyle kaldırmaya yekinirken Hamza hiç oralı olmadı. Kapıda durup salondakilerin yüzüne tek tek baktı. Bana bakarken yüzü sanki şefkatle titredi bir an ya da bana öyle geldi...

Onu ilk defa gözlüksüz görüyordum, büyük mavi gözlerini ne kadar güzel, bakışlarını ne kadar kuvvetli bulduğumu hatırlıyorum. Çocuk aklımla bile, o gözlerin içime işlediğini, bütün bir ömür çıkmamacasına ruhuma kazındığını ve daha yeni bulduğum o bakışları çok geçmeden kaybedeceğimi ânında hissettim sanırım. Ağlamaya başladım. Kendimi tutamıyordum, ağladıkça ağlamak geliyordu içimden, giderek şiddetleniyordu hıçkırıklarım, bir noktadan sonra figana dönüştü. Hamza ağır ağır koltuğuna ilerleyip yavaşça otururken annem beni ve gözyaşlarımı çıkardı salondan...

O gece o salonda ne yaşandığını yıllar sonra küçük dayımdan, körkütük sarhoş olduğumuz bir meyhanede öğrenecektim. Sanırım dayım o geceyi ancak sarhoşken anlatabilirdi, ben de sadece sarhoşken dinleyebilirdim.

Hepsini anlatmaya şu anda da mecalim yok...

Tek diyebileceğim şu ki, Hamza kırmızıyı sevmiyordu, çünkü ölüm ve zulüm kırmızının kardeşiydi. Hamza beyazı da sevmiyordu, çünkü mermi kafaya girince beyin beyaz beyaz saçılıyordu. Sarıyı da sevmiyordu, çünkü irin bağlayan yaralardan sarı sıvılar akıyordu.

Hamza hangi renk parlıyorsa o rengi sevmiyordu.

Renkler ve insanlar yalancıydı...

O geceden bir ay sonra öldü Hamza dedem.

Vasiyetini yazdığı kâğıt parçasındaki harfler denizdeki dalgalar gibiydi, kavisli, yumuşak.

Orasında burasında noktalar vardı, martılar, karabataklar gibi.

Vasiyeti imama götürdük, anlayamadı.

Milli eğitim müdürlüğüne götürdük, kimse çözemedi.

Nihayet üniversitede bir hocaya okuttuk.

Şunlar yazıyordu vasiyette:

"Tütün tabakam yoldaşım, silah arkadaşım Hataylı Arap Fahri'nin...

"Çakmağım beni pusudan kurtaran Amedli Kürt Cemal'in...

"Bankadaki yirmi liram Çermikli Ermeni kızı Seher'in (asıl adı Heranuş)...

"Gözlüğün kılıfında bir cumhuriyet altınım var. Onu da muhacir Hasan'a verin. Murat'ın tahsiline harcasın. Kusuruma bakmasın..."

—

Gülsüm

NURPERİ'NİN YERİ Şişli'de, Ulu Önder'in istiklâl meşalesini yaktığı müze-evin arka sokağındaydı. Milli sermayenin memleket bekası için ne mühim bir mesele olduğunu iyi bilen Nedim Bey, atalarının has yörük olduğunu öğrendiğinden beri Nurperi'nin yerinden hiç şaşmamış, zevk gayesiyle saçtığı banknotların Ermeni ve Rum mamaların kasasına girmesine asla müsaade etmemişti. İslam âlemine medeniyet canavarıyla mücadele şuuru zerk ederken Hint ellerinde şehit olan Teşkilat-ı Mahsusa mensubu bir babanın oğluna da böylesi yakışırdı. Ve çok kıymetli bir aile yadigârı misali bir sonraki nesle nakledilen o mahsus hal her nasılsa hâlâ hükmünü sürdürdüğü için, eylül ihtilalcilerinin ahaliyi belli vakitlerde sokağa çıkarmama saplantısı Nedim Bey'e elbette ki sökmezdi.

6 Haziran 1981'de Alper Kenan on altısını bitirip on yedisine bastı ve o günün gecesi banyoya girip bir güzel yıkandı. Seval'in talimatları minvalinde koltuk ve bel altlarını tıraş etti. Jiletin değdiği yerler tatlı tatlı kaşınırken çıktı banyodan. Nedim Bey'in o gece için Fransa'dan hususi getirttiği kokuyu süründü. Ak bir külot, apak bir fanila giydi, sarı bir gömlek geçirdi sırtına tiril tiril. Siyah pantolonuyla ceketini giyerken o sabah okulda öğrendiği uzun mu uzun formülü tekrarlayıp durdu içinden. Devlet bursuyla Bern Üniversitesi'ne yazdırılmıştı, bir hafta sonra gidecekti. Çok çalışması, Nedim Bey'in ve memleketin kendisine bağladığı iri ümitleri heba etmemesi lazımdı.

Nedim Bey'in sabırsızlığı da işte bu burs meselesinden kaynaklanıyordu. Bir daha kim bilir ne vakit yüzünü göreceği oğlunu, gâvur ellerine gitmeden önce, kendi elcağzıyla milli etmek, Nurperi'nin mekânının muamele esnasında feryatlarla sarsılan duvarlarını Despina'nın orta yerinde dosta düşmana bağıra çağıra ilan etmek istiyordu. Bunun gayet isabetli bir istek olduğu anlaşılacaktı, zira Alper Kenan Batı Ekspresi'nden inip Bern'e ürkerek ayak bastığı gün Nedim Bey çoktan ahirete havale edilmiş olacaktı...

•

Mevzubahis gece henüz sağ ve salim olan Nedim Bey, müzenin köşesindeki askerin burnuna hüviyetini dayayıp Kenan'ın kolundan çeke çeke sokağa dalaraktan Nurperi'nin kapısına vardı. Kapının alınlığına kazılı "1899" tarihinin altında, Rumca "verdiğin kadar al, aldığın kadar ver" yazıyordu ki, ah o eski günler ne güzel günlerdi.

İki uzun üç kısa nizamında vurdu kapıya. Kapı açılmadı. Nedim Bey daha kuvvetli dövdü kapıyı. Açılmadı. Parolanın yenilendiğini hatırladı. Üç uzun iki kısa aralıkla tıklattı bu kez. Dudaklarından bütün dünyaya kâfi kızıllık, et et üstüne binen yerlerinden cümle er kişileri çıldırtmaya kâfi ter kokusu yayılan Fatma açtı kapıyı. Nedim Bey'i görür görmez başparmağını ağzına götürüp iki dudağının arasına aldı ve suretindeki bütün çukurları, delikleri, çizgileri fırtına vurmuş misali yüzünün bir tarafına savuran cellat bir gülüş eşliğinde emmeye başladı. Nedim Bey bir elinin beş parmağıyla Fatma'nın sol kalçasını okşayıp, diğer elinin iki parmağıyla sağ yanağını makasladıktan sonra Kenan'ı içeri sürükledi.

Daha önceden, kulağı delik, gözü keskin sermayeleri tarafından Kenan'ın hacmi ve Nedim Bey'in o hacme dair hassasiyeti hususunda ikaz edilen Nurperi, baba-oğlu ikinci katın geniş antresinde, son derece ölçülü ve asil bir gülüşle karşıladı. "Vay efendim,

hoş geldiniz, sefalar getirdiniz," derken ayakuçlarında yükselip Nedim Bey'i iki yanağından öptü, Kenan'ın ise elini sıkmakla yetindi, zira öpmek için eğilmesi gerekirdi.

Düşük mumlu ampullerden yayılan mavi, kırmızı, yeşil renklerin, macun tatlısı misali birbirine karıştığı loş bir salona girdiklerinde, altmış beşlik Nedim Bey göğsünde ölümcül olduğunu henüz bilmediği ilk sızıyı hissetti. Yüzünü hafifçe buruşturmasını, her gelişinde kurtsu kısık gözleriyle etrafı tetkik eden kırk yıllık müdavim müşterisinin memnuniyetsizliğine yoran altmışlık Nurperi, telaşla ortalıkçı kadınlara sert emirler yağdırmaya koyuldu. Sırrını kimsenin tam olarak çözemediği, ama dedikodulara göre, mazisi memleketin en müşkül zamanlarında sergilenen kahramanlık gösterileriyle dolu bir aileden miras, ürkütücü ve tuhaf bir kudreti vardı Nedim Bey'in. Onu sinirlendirmeye gelmezdi. Bir defasında, bizzat bu evde, sıra münakaşası esnasında Nedim Bey'in yakasına iki saniyeliğine yapışmaya cüret eden yeniyetme bir kabadayının cesedi, iki gün sonra Mareşal Enver Vapuru'nun tuvaletinde bulunmuştu...

Salonun, şampiyon Fenerbahçe on birlerinin yıllara göre titizlikle sıralanmış çerçeveli posterleriyle kaplı köşesindeki büyük sehpada, göz açıp kapayıncaya dek, Nedim Bey'in en gözde mezelerinden müteşekkil bir sofra peyda oldu. Nedim Bey, Kenan, Nurperi, sehpanın çevresindeki dört koltuğun üçüne kuruldu, rakılar dolduruldu, kadehler tokuşturuldu ve Nedim Bey sordu:

"Gülsüm nerde?"

Nurperi ferah bir gülüşle, "Gelir şimdi, Küçük Bey için hazırlanıyor," dedi ve der demez de gülüşü yüzünde donup kaldı. Fakat Nedim Bey'in oralı olmadığını görünce rahatladı ve içinden "küçük yok, küçüğü unut" diye tekrarlayarak rakısından okkalı bir yudum çekti. Lezzetli değildi rakı, kokusu kaba, ağızda bıraktığı tat acıydı. Eskiden rakılar ne güzeldi. Boğma rakı içerlerdi bir zamanlar, Edirne'den, Hatay'dan, İzmir'den sipariş edilir, tadına doyum olmazdı. Öyle ki, gayrimeşru meyleri men ve imhayla vazi-

feli nice inhisarlar müdürü, Nurperi'nin yerinde boğma rakı içmekten boğulacak raddeye gelirdi.

Nedim Bey'in eve ayak bastığı ilk gün, cömertliğinin ve titizliğinin şöhreti kendisinden önce geldiğinden, en özel şişeleri açtırmıştı Nurperi. Şeker gibi rakıyı kenarlarında kalın yağ izleri bıraktığı bardaklara doldurmuşlar, çalgı çengi eşliğinde yuvarladıkça yuvarlamışlardı. Ardından, kafayı bir hayli bulmuş olan Nedim Bey'i, önceden gönderdiği talimatlara uygun olarak kahverengi döpiyes giydirilmiş kızın beklediği odaya yollamışlardı. Onca rakıya rağmen Nedim Bey'in sabaha kadar kızı ve evi inletmesi, Nurperi'yi şaşkına çevirmişti. Ama asıl şaşkınlığı, odadan dışarı taşan hasbıhal sebebiyle yaşamıştı.

Kız inlemeler arasında, "Üç kere beş?" diye sual ediyor, Nedim Bey o meşhur gür sesiyle, "On beeeşşş!" diye cevap veriyordu. Kız, "Moğolistan'ın başkenti?" diye soruyor, Nedim Bey, "Ulan Batoooorrr!" diye mukabele ediyordu. Kız, "Dört Mevsim?" diye feryat ediyor, Nedim Bey, "Vivaldiiii!" diye haykırıyordu. Kız, "Cumhuriyetin ilkeleri?" diye inliyor, Nedim Bey bağıra çağıra saymaya başlıyordu: "İnkilapçılık, milliyetçilik..."

O gün öğlen vakti, bu kez sorma sırası Nurperi'deydi:

"O kadar şeyi nerden bildin de sordun kız Hacer?"

Yorgunluk ve açlıktan iştahla menemene yumulan Hacer cevap verdi:

"Ben bilmem ki abla, liste verdi, okudum..."

Nurperi başını ağır ağır salladı, kızın okuma bilmesi de az şey sayılmazdı.

•

Yukarı kattan inen varlık bir insan değil, âlemlerin mimarına şükür, aynı mimarın istikrarsız imalatına sitem sebebiydi.

Hazırlık mesaisini belli ki delirtici bir ifrat halinde tamama erdiren Gülsüm, beyaz tülden üstlüğünü savura savura gelip dördüncü koltuğa oturduğunda, sadece şeytanı hemen her sabah yatağında küçük koyu bir ıslaklık halinde bulan Kenan'ın değil, nice dilber ordularını bir nevi kılıçtan geçirmiş Nedim Bey'in aklı neredeyse yerinden oynayacaktı.

Gülsüm sehpaya usulca yaklaşan ortalıkçı kadını eliyle kışkışlayıp rakısını kendi doldururken, ağzı kulaklarına varan Nedim Bey bir gözünü hafifçe kırpıp başını iki yana oynatarak oğlunun fikrini sordu. Baba korkusuyla itiraz edemeden içtiği iki duble rakının ayaklandırdığı midesinin üzerine, bir de Gülsüm sebebiyle kabaran kalbinin amansız dalgalarıyla baş etmek mecburiyetinde kalan Kenan, zoraki bir gülücük gönderdi Nedim Bey'e. Başı adamakıllı dönmeye başlamış, tanık olduğu güzelliğin, her daim o güzellikle baş başa geçirilemeyeceği aşikâr bir geleceği ânında sıkıcı ve kederli bir nafileliğe dönüştüren yüküyle ağzına acı bir tat oturmuştu.

Kenan'ın yüzündeki sıkıntı ifadesini sabırsızlığına yoran Nedim Bey, Gülsüm'ün rakısından ikinci yudumu almasına müsaade etmeden, "Hadi bakalım, yallah!" diyerek kollarını uzattı ve ayaları tavana bakan ellerini birkaç kez indirip kaldırdı. Ardından kopardığı gürültülü kahkaha, salondaki diğer sehpalara sıkış tepiş dizilmiş meze tabaklarını çın çın kıpırdatırken, Gülsüm yaşlı adamın kabalığından duyduğu rahatsızlığı güçlükle gizleyip Kenan'a gülümseyerek ayağa kalktı.

Bedeninde alışık olmadığı kasılmalar, yüzünde hiç bilmediği seğirmeler eşliğinde koltuğa mıhlanan Kenan, midesinden alnına doğru yükselen ateşi bir an nasıl zapt edeceğini bilemedi. Babasının yüzüne dikilmiş delici bakışlarının ruhuna zerk ettiği korkuyla

zar zor yatıştırdı kendisini, son bir gayret gösterip yekindi, kalktı ve nereye yönelmesi gerektiğini sorar gibi Nurperi'ye baktı. Nurperi yerine Gülsüm yaklaşıp Kenan'ın koluna girdi. Merdivenlerden ağır ağır çıkarlarken, Nedim Bey bahtiyarlıktan gözlerine hücum eden yaşları son anda geriye itip kadehine davrandı ve Nurperi'ye doğru coşkuyla kaldırıp, "Hadi bakalım, sıhhatimize!" diye haykırdı...

•

Ortalıkçı kadın, Nurperi'ye kaygılı bir bakış fırlatmayı ihmal etmeden sehpaya üçüncü şişe rakıyı koyduğu an duyuldu Gülsüm'ün küfürlü bağırtısı. Beş saniye geçmeden, altını yarım yamalak giymiş, üstünü giymeye tenezzül etmemiş Gülsüm, merdivenlerden üçer beşer inerek Nedim Bey'in karşısına dikildi. Bir yandan ağlıyor, bir yandan da öfkelendiğinde hep olduğu gibi zincirlerinden boşanıp diline çöken memleket şivesiyle, motor gibi konuşuyordu.

Kafası bir hayli dumanlanmış olan Nedim Bey, önce ne döndüğünü anlayamadı. Gülsüm'ün karnından süzülüp yere damlayan turuncu, tuhaf karışıma dikti gözlerini, rüya gördüğünü sandı. Zihnine üşüşen ilk kelimeler, "Yukarıda niye menemen yemişler ki?" sorusunu bütünledi. Ve derken, ışık hızında bir ayılma halinde, ne olup bittiğini idrak etti.

Zelzele yaratan bir kükreme eşliğinde ayağa fırlayan Nedim Bey, hâlâ saydıran Gülsüm'ü kolundan yakaladığı gibi merdivenlere koştu. Halvet katındaki ilgili odaya girdiklerinde, Kenan'ı dudaklarındaki ekşi kokulu koyu ıslaklığı elinin tersiyle silmeye çalışırken buldular. Nedim Bey'in gözü hepten kararmıştı artık, ömründe ilk defa içini yakıcı bir mahcubiyet hissi kaplamış, başka tarafa çekiştirip kurtulmaya çalıştığı o berbat hissin ayan beyan utanç olduğunu daha da derinden idrak ettikçe önüne çıkan herkesi katletme arzusuyla yanıp tutuşmaya başlamıştı...

Katliam olmadı, şöyle oldu:

Nedim Bey iri sağ eliyle Kenan'ı ensesinden tuttuğu gibi yataktan aşağı fırlattı.

Hâlâ sol eline takılı olan Gülsüm'ü hızla yatağın üstüne fırlattı.

Arkasını döndü, kapıyı kilitledi, anahtarı çıkarıp odanın en ücra köşesine fırlattı.

Pantolonunu iki salisede, külotunu bir salisede çıkarıp fırlattı.

Lavabonun yanında asılı gri havluyu alıp Gülsüm'ün şaşkın bakışları altında, Gülsüm'ün karnındaki taneli turunculuğu temizledi. Gülsüm'ün havlusunu atıp Gülsüm'ün külotunu yırttı, Gülsüm'ün çığlık taşan ağzını eliyle kapatıp Gülsüm'ün üzerine çıktı, Gülsüm'ün her şeye rağmen ümitvar kalbindeki dirençli kuşu öldürüp Gülsüm'ün içine girdi.

Gidip gelirken Kenan'a döndü yüzünü, "Bak lan cüce, bak lan hilkat garibi, karı nasıl sikilirmiş gör lan," diye bağırmaya başladı.

Bağırtısı ancak boşalırken kesildi, korkunç bir ifadeye vesile olarak kasılan yüzünün şakak nahiyelerinden dumanı tüten terler süzülürken, aletini nefes nefese çıkarıp baktı ve aletin dip taraflarına bulaşmış, iyi tanıdığı kesif beyaz sıvıyı gördüğünde, bu kez boğazlanan bir manda misali böğürmeye koyuldu.

"Tüüüüüüü!" diye feryat figan ediyordu Nedim Bey. "Tüüüüüüü! Kusmadın da sadece, bi de geldin ha? Tüüüüü, sapııkkk, yazıklar olsun, beni bu hallere de koydun ha?"

Son "tüüüüü"sü macun misali uzayıp ipince bir çığlığa dönüşerek tükenen Nedim Bey nihayet komple sustu ve elini kalbinin üzerine koyup öylece durdu.

Onu o şekilde gören biri, gâvur milli marşlarından birini icra etmeye başlayacağını düşünebilirdi, ama Nedim Bey Gülsüm'e sitemle bakıp, "Ne yaptın bana?" diye sorduktan sonra yataktan yere çakılmayı tercih etti.

Kenan'la Gülsüm dehşet içinde birbirlerine bakarlarken, mekânın iriyarı müdavimlerinden ünlü psikiyatrist Adnan Soygar ikin-

ci omuz darbesinde kapıyı kırmaya muvaffak oldu.

Soygar'ın arkasından odaya dalan Nurperi derhal Nedim Bey'in yanına çöktü, inip kalkan göğsünü telaşla ovalamaya başladı.

Paramparça kapıdan girdiğini kimsenin görmediği ölümün vakarla göğsüne koyduğu kara postalın ağırlığından sesi iyice zayıflayıp fısıltıya dönüşmüş olsa da, Nedim Bey'in Nurperi'ye hitaben sarf ettiği son sözlerini odadaki herkes duydu:

"Nankör orospular... Seçme seçilme hakkı verdik lan... Seçme seçilme hakkı verdik!"

—

"Tutkular Kitaplığı", Reha Mağden'in *Yazgıların Tableti* (Avesta, 1999) adlı müthiş kitabına naziredir. 2004'te *Milliyet Sanat* dergisinde yayımlandı. • "Kurtuluş On İki", fişek gazeteci Ulaş Gürpınar'la ortaklaşa yazıldı, 2007'de *TimeOut* dergisinin hazırladığı *İstanbul Hikâyeleri* kitabında yayımlandı. • "Derviş", nadide yazar Ersan Üldes'le ortaklaşa yazıldı, 2008'de Fransız yayınevi Magellan & Cie'nin *Nouvelles de Turquie* adlı hikâye seçkisinde yayımlandı. • "Kuş Yuvası", şahane hikâyeci Aslı Ilgın Kopuz'la ortaklaşa yazıldı, 2008'de Alman yayınevi Berliner Taschenbuch'un *Unser Istanbul* adlı hikâye seçkisinde yayımlandı. • "Pembe", 2009'da *Milliyet Sanat* dergisinde yayımlandı. • "Aşk, Yalnızlık ve Bazuka", Emrah Serbes'in *Erken Kaybedenler* (İletişim, 2009) adlı şahane kitabına naziredir. 2009'da *Milliyet Sanat* dergisinde yayımlandı. • "Şarap", Alman SWR radyosu için yazıldı, 2010 Noel arifesinde radyodan okundu. • "Derviş", nadide yazar Ersan Üldes'le ortaklaşa yazıldı, 2008'de Fransız yayınevi Magellan & Cie'nin *Nouvelles de Turquie* adlı hikâye seçkisinde yayımlandı. • "Kırmızı", Goethe Institute'ün "Hatırlamaya Cesaret Etmek" projesi için yazıldı, 2010'da Alman edebiyat dergisi *Die Horen*'de yayımlandı. • "Gülsüm", 2010'da *Haşhaşi* dergisinin ikinci sayısında yayımlandı.

MURAT UYURKULAK
BAZUKA
hikâyeler

İnsan çocukken bir büyük saadet ülkesinde yaşıyor, sağa sola şuursuzca koşturup neşeyle kişniyor. Sonra büyüyor, büyüdükçe salaklaşıyor, salaklaştıkça unutuyor o mesut diyarı, bir nevi ölüyor. Çocuklukla yaşlılık arasındaki o dönem araf misali; kitabesi ağır mesailerle, küçük hesaplarla, kesif mutsuzluklarla yazılan bir mezartaşının gölgesinde azap gibi boktan hayatlar. Yetişkinler zombilere benziyor...

İki romanından, Tol ve Har'dan sonra Murat Uyurkulak bu kez hikâyeleriyle okur karşısına çıkıyor: Tutkular Kitaplığı, Kurtuluş On İki, Kuş Yuvası, Pembe, Şarap, Derviş, Kırmızı, Gülsüm ve kitabın ismine esin veren Aşk, Yalnızlık ve Bazuka.

Metis Edebiyat | Hikâyeler
ISBN-13: 978-975-342-806-4